

keramiske noter 57/2023

29. årgang

Keramikkens Venner

Per Weiss

** 1953 † 2023*

Kunstneren Per Weiss er ”gåt ur tiden”, men han efterlader sig et uhyre stærkt værk, der indtager en fremtrædende plads ikke kun i dansk, men også i japansk keramik. Et på sæt og vis homogent værk, der foruden hans kunstneriske skaben og hans suveræne beherskelse af teknik også, og nok så væsentligt, er keramiske kunst, der udtrykker noget eksistentielt.

Som andre af den generation, der kom til at sætte et markant præg på dansk keramisk kunst, uddannedes Per Weiss hos Richard Kjærgaard på Skolen for Brugskunst. Allerede fra århundredets begyndelse havde japansk keramik været et fokuspunkt, der på mange forskellige måder blev af afgørende betydning for dansk keramik. Dette udgangspunkt blev revitaliseret af Kjærgaards egen keramik og hans undervisning.

Efter to år på skolen søgte Per Weiss i 1974 til Japan, hvor han kom i lære hos keramikeren Yosiga Taibi. Per Weiss fascineredes af ideologien bag den japanske kunst, så han, efter afsluttet eksamen i København, vendte tilbage til øriget, hvor han levede de næste 10 år. Han slog sig ned i Hagi, en havneby på vestsiden af Honshu. Hagi er med sine godt 160 værksteder kendt for sin keramik, nok især skåle o.a. til tecere-monien. Værkstederne var tillige kendt for sin hvide glasur, der gerne blev kombineret med en sort.

I årene 1979-86 havde Per Weiss eget værksted i Hagi. Inden da havde han orienteret sig ved at arbejde

i for-skellige keramiske værksteder. Blandt hans tidlige arbejder i Japan er enkle vaser og kar af glaseret stentøj i raku-teknik, brændt ved høje temperaturer, hvilket viser sig i glasurernes uforudsigelige konstellationer.

Hvad der bl.a. fik betydning for Per Weiss' tilgang til det keramiske stof, var også den høje rangering af keramisk kunst i Japan. At hans værker værdsattes af de japanske kunstnere, viste sig bl.a., da han som første vesterlænding blev optaget på Det japanske Akademis prestigegivende årlige udstilling, Nitten.

Per Weiss' navn knyttes i dag nok først og fremmest til de vældige stentøjskrukker, som han i modsætning til andre kunstnere, der har skabt monumentale krukker, selv drejede op, så længe kræfterne slog til, ”fra masse til rum”, som han beskrev det. Næste trin var ornamentering, med skårne og indprykkede mønstre, der som i megen japansk ornamentik bidrager til en bølgende bevægelse. hvorefter glasering og brænding over 1200 °C, styredes af ham selv, og ikke af en computer. Som han sagde, en form for meditation, en kunstnerisk skaben, en koncentration og fordybelse, der kun kunne finde sted i eget værksted uden hjælpere.

”En krukke. Et billede af Sind og Tilstand. En komposition med en ro af meditativ karakter.”

Mirjam Gelfer-Jørgensen

Udstillinger hvor og hvornår – Danmark

ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet.

København

Designmuseum Danmark, Bredgade 68, 1260 København K. Website: <https://designmuseum.dk>.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: www.glyptoteket.dk.

Davids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: <https://www.davidmus.dk>.

Kastrupgårdsamlingen, Kastrupvej 399, 2770 Kastrup. Website: www.kastrupgaardsamlingen.dk.

Officinet, Bredgade 66, 1260 København K. Website: www.danskekunsthandaendvaerkere.dk.

Peach Corner, Howitzvej 67A st., 2000 Frederiksberg. Website: www.peachcorner.dk.

→01.04.23 *Shield and Shells*. Kristine Tillge Lund. Peach Corner.

Med udstillingen Out of Pocket har Kristine Tillge Lund skabt dragende og abstrakte keramiske objekter, der undersøger bilen som designobjekt og fetish. Med en analytisk nysgerrighed er bilen skilt ad, hakket op og delt ud i adskilte elementer. Her er fire døre, støbt over bildøre fra forskellige personbiler fra 1990'erne, en reol og to beholdere, isoleret fra hinanden og placeret rundt omkring i rummet. Bilen er en gennemdesignet genstand, hvor designet skal fremstå upåfaldende. Det er først, når det bringes ud af den vante kontekst, at designet selv bliver tydeligt - ikke mindst designets elementer set i forhold til kroppen og som en forlængelse af kroppen. Gennem bilens design, kan man aflæse dimensionerne på den forestillede fører og de sociale forestillinger knyttet til bilens rum. I bilen er kroppen placeret i en låst position, bestemt af andre. Der er ingen andre rum, hvor det design er anvendt eller giver mening. Anne Kølback Iversen.

→15.04.23 Mikkel Ørsted: *Structures of Accelerations / Systems of Repetitions*. Gas 9 Gallery, Gasværksvej 9, 1656 Copenhagen V. Website: <https://gas9.dk>.

In the exhibition Structures of Accelerations / Systems of Repetitions Mikkel Ørsted presents large-scale ceramic works and paintings balancing decorative and abstract aesthetics. Ørsted insists on challenging the boundaries of materiality and new systems and

visualities appear in the mist of recognizable organic forms and unknown chemical processes.

From wall to wall across the gallery space, ceramics in various sizes with organic forms, spiky collars, striped glaze, and glittery edge bandings stand on an industrial iron platform that Ørsted has created specifically for the exhibition. The works all stem from the ton clay Ørsted has molded and shaped within the last year in the workshop at his childhood home in Odsherred, Denmark. Here nature, craftsmanship, and art are grown together and the legacy of the Danish physicist H.C. Ørsted, to whom Mikkel Ørsted is related, exists as much in his father's blacksmith's/inventor workshop, his pedagogical upbringing, and within the surrounding nature tracks where philosophical thoughts and new inner landscapes appear.

The exhibition Structures of Accelerations / Systems of Repetitions come about as a curiosity about the physicality of the world - questioning what it means to build up forms and aesthetics, to scrap them away and see new ones arise between ones sore hands and broken skin. Like the scientific practice of H.C. Ørsted, the artist's practice is a search into the unknown - where the world's structures and systems appear when you look close enough.

The ceramic works are reminiscent of classical vessels. Still, they do not have a clear beginning, opening or ending - but exist both on the outside, inside and in relation to one another. This is essential to Ørsted as he insists on an open dialogue with the works that makes room for uncertainty in the process. When burning his ceramics, the aesthetics come about spontaneously and intuitively, and they are created in the blind imagination as they change within the chemical process. The heat and strength of the hands that build, the weather during the drying period, and the thickness of the painted glaze, that only turns to glass and color in the end, all affect the final result. For Ørsted this is a welcome challenge where the materials give something of great value back to him.

The ceramics align with Ørsted's painting method - where many layers, materials and forms are connected as single entities or particles within a larger system beyond the canvas. By repeating his signature lines, detailed airbrush and fast-paced abstract brushstrokes - Ørsted weaves clay, iron, canvas, wood and pigments together.

→11.06.23 *Utopia tur /retur*. Designmuseum Danmark.

Oplev nordisk keramik i monterne på Designmuseum Danmarks forplads i udstillingen Utopia tur /retur, som er en transhistorisk dialog i porcelæn mellem

Michael Geertsen og den norske keramiker Nora Gulbrandsen - om drømme og virkelighed som formgiver.

Den danske keramiker Michael Geertsen (f. 1966) har undersøgt den norske keramiker Nora Gulbrandsens (1894-1978) mønstervokabularium. Gulbrandsen var kunstnerisk leder af Porsgrunds Porselænsfabrik fra 1927-46, hvor hun frembragte over 300 forskellige designs, ofte inspireret af Arte Deco og kubistiske former, og i mellemkrigstiden nærmest demonstrativt modernistisk i udtrykket.

Med følelsen af et åndeligt slægtskab med mellemkrigstidens flyvske utopitanker er Geertsen gået i dialog med Gulbrand-sen om drømme og virkelighed som formgiver. Han har zoom-et ind og mixet detaljer fra Gulbrandsens værk og derefter klippet og skåret decals, som er overført til porcelænet og brændt.

100 tallerkener er blevet dekoreret. To vaser formgivet af Gulbrandsen, som Porsgrund stadig producerer, har Geertsen støbt, skåret op og sammensat med frihånds drejede elementer. Også de er blevet dekoreret med Gulbrandsens sprog.

→31.12.25 *Bord, dæk dig!* Bordopdækning gennem tiden. Designmuseum Danmark.

→31.12.25 *Wonder*. Designmuseum Danmark. Udstillingen *Wonder* viser en perlerække af Designmuseum Danmarks mest fantastiske og finurlige genstande. Udstillingen sætter fokus på, hvordan en ting bliver til en genstand, enten i en privat samling eller på et museum.

13.04.23-20.05.23 *Caroline Slotte & Gitte Jungersen*. Peach Corner.

27.04.23-01.10.23 *Biennalen for Kunsthåndværk & Design*. Katalog. Website: <https://dkod.dk/biennalen-for-kunsthandaandvaerk-og-design>.

25.05.23-01.07.23 *Petra Dalström*. Peach Corner.

17.08.23-23.09.23 *Jasmin Franko*. Peach Corner.

28.09.23-04.11.23 *Martin Bodilsen Kaldahl & Sho Ota* (Japan). Peach Corner.

09.11.23-22.12.23 *Hilda Piazzolla*. Peach Corner.

Øvrige Danmark

Bornholm

30.03.24-20.10.24 *Ceramic Context 2024*. Bornholms Kunstmuseum og Grønbechs Gård m.fl.

Bogense

Galleri 55, Adelgade 55, 5400 Bogense. Tlf 64 81 33 55.

Charlottenlund

→25.06.23 *Underfundige underverdener · Gauguin og Lilja*. Ordrupgaard, Vilvordevej 110, 2920 Charlottenlund. Website: <https://ordrupgaard.dk>.

Med helt nye værker af Klara Lilja (f. 1989) inviteres den unge samtidskunst ind på museet til et møde med Jean René Gauguin (1881-1961), der er repræsenteret med flere værker i den faste samling- Udstillingen tager afsæt i Gauguins hoved-værk *Havmand og havfrue* fra 1928, der flyttes ind i Zaha Hadids bygning, hvor den anbringes frit i rummet, så den kan ses fra alle sider. I samspillet med Liljas værker, der skildrer eksistentielle transformationer i et 'quirky' univers af skønhed og gru, accentueres dramaet i Gauguins kolossale keramiske skulpturgruppe. For den dristighed, hvormed Gauguin har ud-fordret lerets elasticitet og glasurens formåen, giver spænding til figurgruppens vellystne kappestrid. Og hos Lilja genfindes det samme vovemod i arbejdet med det formbare materiale.

Frederikssund

J.F. Willumsens Museum, Jenriksvej 4, 3600 Frederiks-sund. Website: <http://www.willumsensmuseum.dk>.

Samlingen omfatter værker udført i alle de forskellige medier, Willumsen afprøvede og arbejdede med. Samlingen rummer malerier, skulpturer, keramik, grafik, tegninger, arkitektur og fotografier.

Frøstrup

Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup, Website: <https://www.kkmuseum.dk>. De ca. 250 værker i Kirsten Kjærs Museums keramiske samling er doneret af lægen Axel Kok-Jensen. Den viser den et repræsentativt udsnit af bredden i dansk værksteds-keramik fra ca. 1970 til ca. 2014 og omfatter blandt andet værker af keramikere som Gutte Eriksen, Nina Hole, Steen Lykke Madsen og Bente Skjøttgård. Museets keramiske samling har sit eget galleri imellem In Between Galleri og New Galleri.

Haderslev

Ehlers Samlingen, Slotsgade 20, 6100 Haderslev. Web-site: <https://historiehaderslev.dk/ehlers-samlingen>.

Museets permanente udstilling beskæftiger sig primært med dansk lertøj som tidsmæssigt strækker sig fra middelalderen og frem til midten af 1900-tallet. Udstillingerne er opdelt i landsdele, så den besøgende får et klart indtryk af, hvordan pottemageriet har udviklet sig forskelligt i de forskellige egne af Danmark.

Hasle

Grønbechs Gård, Grønbechs Gård 4, 3790 Hasle.
Web-site: <http://www.groenbechsgaard.dk>. Se website for yderligere udstillinger.

01.04.23-25.06.23 *Anne Rolsted - keramik.*
Grønbechs Gård.

Kunsthåndværk har ofte evnen til at fange skønheden i materia-lerne omkring os og give os mulighed for at se dem med nye øj-ne. I Anne Rolsteds udstilling er det den uendelige mangfoldig-hed og rigdom af stenene omkring os, der kommer i fokus.

Anne Rolsted har i mange år hentet sten hjem fra de danske strande - basalt, flint, kugleflint, lavasten og forskellige typer porfyr. Derefter har hun brændt raku-krukker med samme tekstur som stenene og formet dem, så stenene passer perfekt som låg.

01.04.23-25.06.23 *Det Kongelige Akademi - Nexø.* Katalog. Grønbechs Gård. Som sædvanlig ser vi ikke kun tilbage på håndværkets historie. Vi ser også fremad mod det, der er ved at tage form. Derfor åbner vi to elevudstillinger: Den ene viser de fantasifulde kreationer, som eleverne på Svartingedal Skole har skabt, når de har været omkring øens håndværkere og øvet sig i løbet af året. Og en, der viser de elever, der er ved at blive færdiguddannede håndværkere efter deres studier på Det Kongelige Akademi i Nexø.

Holbæk

Holbæk Museum, Klosterstræde 18, 4300 Holbæk. Website: www.vestmuseum.dk.
Knabstrup Lervarefabrik var i mange år en af de største ar-bejdspladser i Holbæk kommune. På Holbæk Museum findes landets største samling af Knabstrup-keramik.

Udstillingen præsenterer genstande fra teglværkets tid, men hovedvægten er lagt på genstande og fotos fra keramikfabrik-kens tid. Her kan man se urtepotter, dejfade, lysestager, lam-pefødder og hele stel som f.eks. det kendte Bellman-stel og thestellene Birthe og Tove.

Hovedformålet med udstillingen er først og fremmest at vise et repræsentativt udvalg fra museets store samling på over 1500 genstande fra Knabstrup. Derudover er der i museet en lille udstilling om Holbæk Lervarefabrik.

Holmegaard

4

Holmegaard Værk, Glasværksvej 53, Fensmark, 4684 Holmegaard. Website: www.holmegaardvaerk.dk.

"For sans og samling" er den samlende titel på det Holme-gaard Værk skal formidle fra den 2. maj 2020. Det sker på kanten af Holmegaard Mose i de efterladte, renoverede og nyindrettede lokaler som står tilbage efter det gamle Holme-gaard Glasværk. Og det sker i et partnerskab mellem Muse-um Sydøstdanmark (herunder Næstved Museum), Næstved Kommune og foreningen Realdania.

Holmegaard Værk udstiller en af Nordens største og vigtigste glassamlinger på mere end 42.000 glas fra Holmegaards Prøvesamling. I tillæg hertil er der en sal med værker m.v. fra glarmester Per Steen Hebsgaards værksted. Historierne fra både værksteder og tegnestue fortælles og giver hænderne lov til at udforske materialerne i Holmegaard Værks glas- og keramikværksteder. Et team af glasmagere sørger for røg i skorstenene fra det nye og ultramoderne glasværksted, hvor de i samarbejde med en række gæstekunstnere og -designere blæser idéerne til live. Derudover viser man de 6000 stykker keramik fra Kählers Værksted, som Næstved Museum havde samlet. I et særligt rum fortælles en fortættet historie fra både glas- og keramik-produktionen gennem alle årene.

→22.10.23. *Louise Hindsgavl.* De udvalgte/The chosen ones. Holmegaard Værk.

Danmarks godser gemmer på et væld af skatte, skæbner og passioner. Nogle har været ejet i en lige slægtslinje gennem århundreder. Andre har med tiden skiftet hænder. Godserne er en del af vores fælles kulturarv, og de har haft stor indflydelse på, hvordan land og by omkring dem har formet sig. Og så bugner de af historier. Kunstner Louise Hindsgavl har besøgt seks sydsjællandske godser for at møde ejerne og hente inspiration i deres fortællinger.

På hvert gods har Louise Hindsgavl udvalgt en genstand: en kandelaber, et skrivebord, et loft, et maleri, en hirschfænger og en Thorvaldsen-gipsmodel. Genstandene har inspireret Hindsgavl til seks kunstværker, som du kan se her i udstillin-gen. Værkerne er et kig ind i godsernes hjerte og Louise Hindsgavls fortolkning af den rige kulturhistorie, som godserne er bærere af.

I udstillingen kan du via din audioguide høre Louise Hinds-gavl fortælle om sit arbejde med de seks kunstværker. Histo-riker Berit Christensen åbner godsernes verden, der både er adelig og borgerlig, traditionsbunden og moderne. Podcaste-ne finder du ved at swipe den kode, der er ved hvert værk, i din audioguide. Du kan lytte til dem, mens du går rundt i ud-stillingen, eller tage dem med hjem og høre dem i ro og fred.

Holstebro

→20.08.23 *Peter Linde Busk - Hvem taler om sejr? At overstå er alt.* Katalog. Holstebro Kunstmuseum. Muse-umsvej 2A, 7500 Holstebro. Website: <https://holstebrokunstmuseum.dk>. Udstillingen kredser Især om en helt særlig, nyskabende genre af mosaikker og relieffer, som Peter Linde Busk frembringer nærmest udelukkende med tiloversblevne materialer fra tidlige værkproduktioner, heriblandt lærredsrester, kobbertryks-plader og keramiske fragmenter.

Der arbejdes med andre ord ud fra et dogme om, at alt skal recirkuleres; et genbrugsideal, der på én gang omhandler bæredygtighed, æstetisk benspænd og et ønske om at lade de forhåndenværende materials iboende potentiale spille med i den kreative proces.

Horsens

→13.08.23 *Billedkunstnernes keramik.* Horsens Kunstmuseum, Carolinelundsvej 2, 8700 Horsens. Website: <https://horsenskunstmuseum.dk>. Udstillingen præsenterer keramiske værker skabt af billed-kunstnere gennem mere end 100 år med udgangspunkt i Horsens Kunstmuseums samlinger.

Keramik er ikke kun arkæologiske potteskår, eller brugs-kunst. Siden 1880, hvor kunstnere som Thorvald Bindesbøll, Th. Philipsen og K. Hansen Reistrup og senere kunstnere som Niels Hansens Jacobsen og J.F. Willumsen, er keramikken ikke kun brugskunst men også billedkunst i sin egen ret. Et af de mest kendte værker fra disse tidlige år er J.F. Willum-sens Familievase fra 1891.

Babyen i fuld figur, skulpturen Den nyfødte fra 1891, er startpunktet for den udstilling Horsens Kunstmuseum nu præsenterer, og udviklingen forsætter frem til vores egen tid med netop erhvervede værker af kunstnere som Frederik Næblerød, Maria & Natalia Petschatnikov og Klara Lilja.

På rejsen vil det være muligt at møde værker af kunstnerne: J. F. Willumsen, Gottfred Eickhoff, Niels Hansen Jacobsen, Jais Nielsen, Ib Braase, Frederik Næblerød, Klara Lilja, Lars Ravn, Camilla Thorup, Bente Thorsen, Peter Bonde, Adam Fischer, Rose Eken, Maria & Natalia Petschatnikov, Nils Erik Gjerdevik, Peter Carlsen, Eva Sørensen, Ursula Reuter, Bjørn Nørgaard, Erik A. Frandsen, Herman Kæhler, Kirsten Ortved, Lene Adler Petersen, Kai Nielsen og Christian Lemmerz.

Jægerspris

05.04.23-29.05.23 *Ind i skoven*. Udstilling med kerami-ker Marianne Krumbach. Rejsestalden, Hovedgaden 29 A, 3630 Jægerspris. Website: <https://rejsestalden.frederikssund.dk>.

I sin keramiske praksis skaber Marianne Krumbach skulptu-relle objekter og relieffer, der for det meste henter inspiration i naturens motivverden. - Jeg kalder mit keramiske projekt for formidling af stemninger og tilstande gennem naturobjekter. Jeg er interesseret i, gennem udvalgte vækster i naturen, at fortælle den historie jeg læser ind i dem. Det er når jeg opdager en vækst eller plante, der i sit udtryk rammer noget almengyldigt, at jeg bliver interesseret. Det kan ofte være en historie om noget skævt, faldet eller vissent, noget der på én eller anden måde rammer ved siden af det perfekte, fortæller Marianne Krumbach.

- Mine værker er langt fra tilfældige, men de har en iboende grad af eget liv, som jeg har tilladt dem at have. Det kan være i min tilgang til leret, hvor mine aftryk fra modellering er et væsentligt element i værkerne. Det kan være en vis margin for bevægelse i ovnen eller glasurens eget liv, der ligger uden for min rækkevidde. Derved lever de på sin vis videre i deres nye form.

Kolding

Kongernes Samling, Koldinghus, 6000 Kolding. Website: <https://www.kongernessamling.dk>. Permanent udstilling af Flora Danica.

Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding.

Website: www.trapholt.dk.

Trapholts samling af keramik og tekstil var oprindeligt defi-neret i forhold til henholdsvis krukken og tæppet. Keramik-samlingen viser et bredt udsnit af væsentlige keramikere såsom Thorvald Bindsbøll, Axel Salto, Lisbeth Munch-Peter-sen, Christian Poulsen, Gertrud Vasegaard, Erik Nyholm, Bodil Manz og Bente Hansen.

Trapholt indsamler kunsthåndværk af særlig håndværks-mæssig og konceptuel kvalitet eller social betydning. Nyere indsamling af keramik på Trapholt har således opmærksom-hed overfor værker med skulpturelle og konceptuelle kvali-teter af blandt anden Karen Bennicke, Claydies, Cathrine Raben Davidsen og Morten Løbner Espersen.

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk.

→29.04.23 *Ane-Katrine von Bülow, keramik og Ole Akhøj, foto*. Galleri Pagter.

→26.11.23 *In Clay and Paper*. Michael Kvium og Kjell Erik Killi-Olsen. Trapholt. *De to internationalt anerkendte kunstnere præsenterer en række helt nye*

værker til udstillingen, der bevæger sig mellem udtryksfulde keramiske skulpturer og store tankevækkende papirarbejder.

I 2023 er det 20 år siden, at udstillingen mellem danske Michael Kvium og norske Kjeld Erik Killi-Olsen åbnede på Esbjerg Kunstmuseum. De to kunstnere havde samarbejdet og sparret om arbejdet på en række store lerskulpturer ved Tommerup Teglværk. I anledningen af jubilæet mødes de igen, denne gang i Norge i Risør. Igen er leret omdrejningspunktet for arbejdet, flankeret af en række store arbejder på papir

12.05.23-24.06.23 *Ninna Gøtzsche, Lea Nielsen og Dorte Kristoffersen*. Galleri Pagter.

18.08.23-07.10.23 *Jean-François Thiérion*. Galleri Pagter.

27.10.23-09.12.23 *Barbro Åberg, keramik og Ken Denning, billedkunst*. Galleri Pagter.

Middelfart

Clay Keramikmuseum Danmark, Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: <http://claymuseum.dk>. [Den permanente udstilling af dansk værkstedskeramik er nedtaget].

→29.05.23 *Triumf og katastrofe*. Clay Keramikmuseum Danmark.

Udstillingen viser det frugtbare resultat af Morten Løbner Espersens intense værkstedsarbejde under Covid-19-pandemi-en med en præsentation af næsten 300 værker. Clay samler Morten Løbner Espersens to udstillinger, der har været vist i Nederlandene på Kunstmuseum Den Haag og Prinsessehof Keramikmuseum i Leeuwarden.

Morten Løbner Espersen er opslugt af glasurernes farver, strukturer og glans. Nysgerrigt undersøger han virkningerne, når de lægger sig hen over overfladen på udvalgte formtyper: den stringente cylinder med lodrette vægge, den sfæriske moon jar, den ellipsoformede magma-krukke eller den overdådige Horror Vacui-amfora med sine kraftfulde, slyngede ornament.

På kartypernes overflader og krumninger har indflydelse på glasurernes udvikling og indgår et samspil, hvor de konstant veksler mellem det enkle og det komplekse. Påført lag på lag og udsat for adskillige brændinger udfolder glasurerne en uendelig rigdom af farvevirkninger og stoflige udtryk. Fra den blanke oliepøl, skovbundens svampede mos eller orke-nens knastørre sand til slikbutikkens skingre pangfarver.

Morten Løbner Espersen bevæger sig ud hinsides regler og formelsamlinger, hvor resultaterne, når keramikken tages ud af ovnen, balancerer mellem det

tiltrækkende og det frastødende, mellem triumf og katastrofe.

→04.06.23 *Continuum Naja · Utzon Popov*. Clay Keramikmuseum Danmark.

Med sine værker viser Naja Utzon Popov, hvordan naturen på samme tid er skrøbelig og stærk. Som når nyt liv spirer frem efter katastrofer som skov- og steppebrande, tsunamier og oversvømmelser. Værkerne bliver således symboler på håb og forandring. På en bevægelse ud af mørket og hen imod nyt liv.

→20.08.23 *Keramikkens Sprog med Peder Rasmussen*. Clay Keramikmuseum Danmark. Alle kender til det. Man går rundt på en udstilling, og pludselig er der et kunstværk, der skærer sig igennem forvirringen og taler til én. Gammelt eller nyt – det taler bare direkte til én. Det rammer præcist ned i nogle koordinater i vores sanses-apparat, som vi måske ikke engang vidste fandtes. Hvad er det i lige netop dette værk, der påvirker én og hvilke knapper trykker det på? Hvilke mekanismer driver værket? Med disse grundlæggende spørgsmål har Peder Rasmussen beskæftiget sig med keramik gennem et langt liv – både som udøvende keramikere og som en blændende formidler. I udstillingen *Keramikkens sprog* formidler han nu sammen med Clay Keramikmuseum en mangfoldighed af keramiske udtryk. Med enkle analytiske værktøjer og et sprogligt begrebsapparat klædes publikum på til selv at gå på opdagelse mellem de mange værker og italesætte det set.

Udstillingen præsenterer keramisk kunst og dens virkemidler på kryds og tværs af historiske epoker og traditioner. Fra gammel persisk keramik til moderne konceptuel skulptur, fra brugskeramik til kunst. Her rettes fokus på teknikker og materialer, kompositionsprincipper og stilarter, mytologiske motiver og dramatiske fortællinger. En sand lystvandring gennem nogle af keramikhistoriens højdepunkter fra Clays egne samlinger suppleret med vigtige indlån fra andre museer, keramikere og private samlere.

Roskilde

Roskilde Museum, Sankt Ols Stræde 3, 4000 Roskilde. Website: www.roskildemuseum.dk. Roskilde Museum råder over en stor samling af *Alumina fajance*, som for 15 år siden blev skænket af en borger, der igennem et langt liv havde samlet flere tusinde genstande. Museets *Alumina-samling* afspejler hele udviklingen fra fabrikken åbnede i 1863 til 1969, hvor den sidste *Alumina-tallerken* forlod fabrikken.

Rø

Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk. Samlingens værker af kunst strækker sig tidsmæssigt fra guldalderen frem til nutiden, men indeholder også kunsthåndværk, herunder keramik.

→21.05.23 *Keramisk Set (fast samling)*, Bornholms Kunstmuseum.

Den bornholmske keramiktradition er ualmindelig mangfoldig og kvaliteten er høj. Generationer af øens keramikere har konstant tiltrukket nye kunsthåndværkere og kunstnere, og indbyrdes har de inspireret hinanden og udviklet sig til et højt internationalt niveau. Med udstillingen "*Keramisk set*" ønsker Bornholms Kunstmuseum at se og finde sammenhænge blandt keramiske udtryk, der går på tværs af perioder og keramikere. Kort sagt at vise det gamle kunsthåndværks rigdom af greb om leret - keramisk set. Udstillingen præsenterer high-lights fra samlingen på Bornholms Kunstmuseum suppleret med indlån fra Hjorths Fabrik og private ejere.

Gæster opfordres til at undersøge udstillingens grupperinger af værker og temaer, men også at overveje egne bud på hvor-dan keramikens sprog formuleres selvstændigt og i sammen-hæng med andre værker. Ønsket er at åbne blikket for det rige bornholmske keramiklandskab, både det udsnit der er i udstillingen og dét, man møder blandt de mange keramikere på øen.

→29.05.23 *Vi er ikke sommerfugle - Jørgen Haugen Sørensen 1934-2021*. Katalog. Bornholms Kunstmuseum.

Udstillingen er det første retrospektive blik på Jørgen Haugen Sørensens samlede værk. Haugen Sørensen var aktiv billed-kunstner i 70 år og efterlader sig et imponerende livsværk. I Bornholms Kunstmuseums samlinger har vi mere end 300 værker - 24 af dem indkøbt over en årrække og de fleste af dem givet i en meget generøs gave fra kunstneren i 2014. Udstillingen viser mere end 100 skulpturer fra alle perioder i kunstnerens liv.

Udgangspunktet for udstillingen har været at gå tæt på Haugen Sørensens kunstneriske proces; hans brug af materialer og hans formgivning. Det er karakteristisk for kunstneren gennem det samlede værk, at han beherskede en virtuos modelle-ringsteknik. Selv de tidlige værker fra 60'erne og 70'erne, som ved første øjekast ikke ligner noget genkendeligt, er omhyggeligt modellerede. Det er særligt tydeligt i værkerne af ler og bronze fra de sidste 30 år. Fordi hans modellering og form-givning er så overbevisende, opstår der i mange værker en intens spænding mellem skulpturens materiale og motiver, der nogle gange er voldsomme.

Rønne

Hjorths Fabrik · Bornholms Museum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website:

www.bornholmsmuseum.dk.

Hjorths Fabrik er et arbejdende keramikmuseum. Derudover er der en omfattende udstilling af bornholmsk keramik og keramik fra Hjorths Fabrik i særdeleshed.

Direktørboligen er indrettet med en særudstilling af den bedste unika-keramik fra Bornholm.

Køppe Contemporary Objects, Munch Petersen Vej 9, 3700 Rønne, Website: <https://www.contemporary-objects.com>.

→23.12.23 *Keramiske konstruktioner*. Hjorths Fabrik.
På udstillingen vises værker af Martin Bodilsen Kaldahl, Heidi Hentze, Mikael Jackson, Sara Jeffries, Stine Jespersen, Malene Müllertz, Charlotte Thorup og Mette Marie Ørsted.

Arkitektoner, Konstruktioner, Nye Konkretioner, imagined Architecture - det er nogle af de titler man vil møde på årets særudstilling på Hjorths Fabrik. Fællesnævneren for de 8 udstillere er, at de alle arbejder med abstrakte og skulpturelle objekter i keramik. Udstillingen spænder vidt - fra Heidi Hentze's delikate og translysende porcelæns "Arkitektoner" som er opstået ud fra en konceptuel idé om at bruge afskårne lerrester fra tidligere projekter til Martin Bodilsen Kaldahls 175 cm høje monumentale væghængte værk "Spatial Drawing#20"

Skælskør

Guldagergaard · International Ceramic Research Center, Æblehuset Heilmannsvej 31A, 4230 Skælskør. Website: <http://ceramic.dk>. [Se skulpturparken].

12.07.23 *Keramikfestival*. 4230 Skælskør. Website: <https://keramikfestival.dk>.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk. *Museet er nu genåbnet - se de flotte udstillingssale med museets store samling af bl.a. dansk og fransk keramik.*

Viborg

Skovgaard Museet, Domkirkestræde 2-4, 8800 Viborg. Website: <http://www.skovgaardmuseet.dk>. *Skovgaard Museets samling omfatter kunst af fem generationer af familien Skovgaard samt værker af kunstnere i kredsen omkring dem. Samlingen belyser maleriets, billedhuggerkunstens og kunsthåndværkets historie i Danmark fra 1830 til 1960, herunder keramiske værker af Skovgaard'erne og Thorvald Bindesbøll m.fl.*

Aars

→14.05.23 *Samleren*. Himmerlands Kunstmuseum, Søndergade 44, 9600 Aars. Katalog. Website: <https://himmerlandskunstmuseum.dk>. *Udstillingen vil illustrere forskellige aspekter ved det at bygge en samling op. Det vil blive et overflødhedshorn af især keramik og grafik fra de allerstørste danske kunstnere.*

I mellemgangen fokuseres der på kunst fra før 1950. I den lille sal udstilles Gutte Eriksen + de otte jyske keramikere. Den store sal fyldes med de store bornholmske keramikere og andre nutidige skulpturelle keramikere.

Udstillinger i udlandet

---

et udvalg

Cambridge

→25.06.23 *Lucie Rie: The Adventure of Pottery*. Katalog. Kettle's Yard, University of Cambridge, Castle Street, Cambridge CB3 0AQ, Storbritannien. Website: <https://www.kettlesyard.co.uk>. *Celebrating one of the most significant potters of the twentieth century, this major new exhibition is a rare opportunity to experience Lucie Rie's (1902-1995) ground-breaking practice across six decades. Lucie Rie: The Adventure of Pottery will feature more than 100 works, considering afresh the singular nature of Rie's achievement, from functional tableware to elegant bowls and vases decorated with sgraffito lines and expressive glazes.*

Falkenberg

RIAN Designmuseum, Skepparesträtet 2, S-311 74 Falkenberg, Sverige. Website: <http://www.rian.se>.

27.05.23-27.08.23 *Den fantastiska leran - Skandinavisk keramik genom hundra år*. Katalog. Rian.

*Den moderna keramik*en rymmer en mängd uttryck - från det harmoniska och perfekta till det experimentella och drama-tiska. Medan vissa keramikere sökt sig mot de enkla bruksföremålen har andra undersökt lerans möjligheter som material för skulpturer och reliefer. Med sin rika variation av former, färger, ytor och stämningar upphör keramikerna aldrig att fascinera. I den här utställningen får du möta de stora, internationellt kända namnen inom 1900-talets skandinaviska keramik, som Wilhelm Kåge, Axel Salto, Gutte Eriksen, Rut Bryk, Erik Pløen, Tyra Lundgren, Gunnar Nylund och Stig Lindberg. Men vi får också stifta bekantskap med betydelsefulla konstnärskap som inte är lika kända för den breda publiken, som Hans A. Hjorth, Lis Husberg, Raija Tuomi och Ingvil Havrevold.

Utställningen visar ett urval ur den omfattande samlingen av modern och samtida keramik från Sverige, Danmark, Finland och Norge, BIM Collection, som samlaren Björn Mathiasson i Ystad fört samman sedan slutet av 1970-talet. Den keramikhistoriskt mycket värdefulla och väldokumenterade samlingen har i sin helhet donerats till Rian där den kommer utgöra en resurs för forskning och utställningar. I samband med donationen förvärvar museet också Björn Mathiassons boksamling och arkiv.

22.08.23 arrangerar Rian ett nordiskt seminarium om keramikskulptur under efterkrigstiden. Seminariet arrangeras i samarbete med Gustavsbergs porslinsmuseum/Nationalmuseum och det nordiska nätverket för keramikinstitutioner. Medverkande vid seminariet är bland andra Torbjørn Kvasbø, Venabygd, keramikere och tidigare professor på Konstfack i Stockholm och nuvarande HDK-Valand i Göteborg; Pekka Paikkari, Helsingfors, keramikere och tidigare ordförande för konstnärorganisationen

Ornamo; Eva Hild, Sparsör, keramikere; Max Liljefors, Lund, professor i konstvetenskap; Bengt Berglund, Gustavsberg, keramikere och Marika Bogren, tidigare intendent vid Nationalmuseum. Kontakta love.jonsson@falkenberg.se för mer information om seminariet.

Värnamo

22.04.23-05.11.23 *Lisa Larson - En resa genom åren*. Katalog. Skulpturvägen 2, S-331 44 Värnamo, Sverige. Website: <http://www.vandalorum.se>.

Lisa Larson har sedan 1950-talet skapat keramik som gått rakt in i hjärtat på miljontals människor. Humoristiska djur, känsligt utförda barnporträtt och kraftfulla kvinnogestalter tillhör hennes återkommande motiv. Vid sidan av unika objekt och serietillverkade föremål visas även prototyper och skisser samt folkkonstföremål som Larson köpt under resor världen över och låtit sig inspireras av. Utställningen bygger på Larsons egna samlingar och innehåller många verk som aldrig tidigare visats. Utställningen formar en berättelse om mer än sju decennier av skapande med en stark kärlek till leran som material.

Utställningen presenterar Larson i helfigur genom ett rikt urval av hennes verk - från träfigurer hon skar som tonåring, till de populära stengodsfigurerna från Gustavsbergs porslinsfabrik, hennes frilansformgivning för olika producenter och de senaste årens designuppdrag för japanska tillverkare. Vid sidan av Larsons egna arbeten innehåller utställningen också verk av konstnärskollegor som hon inspirerats av eller stått nära, bland andra Stig Lindberg, Endre Nemes och Torsten Renqvist. Tillsammans tecknar de en bild av det konstnärliga sammanhang som hon varit en del av.

Flere udstillinger ses på tillægget til keramiske noter 57/2023 på www.keramikkens-venner.dk.

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik 2022-2023

ved Gunnar Jakobsen

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik supplement 2022

Dage og rum. Lisbeth Eugenie Christensen og Per Ahlmann. Vendsyssel Kunstmuseum, Hjørring 2022. 80 s, se specielt s 4-5, 6, 8-9, 10-36, 51, 54-55, 56-68, 71 og 76-79. ill. (s 4-5 Forord. Af Sine Kildeberg; s 10-30 Dage og rum. En samtale om udstillingen, arbejdsprocessen, samspillet og inspirationen. Samtale mellem Lisbeth Eugenie Christensen, Per

Ahlmann og Sine Kildeberg of s 56-71 Formens kraft. Per Ahlmanns skulpturer. Af Christina Rauh Oxbøll). 140 kr.

Gurli Elbækgaard. Naturens stel/Nature's designs. In-terview med/of Gurli Elbækgaard ved/by Ida Vest. Magasinet arkitektur/design. 3/2022, s 52-57. ill.

Karen Harsbo. selected works. København 2022. 40 s. ill. engelsk tekst. (s 14-16 og 19-23 Karen Harsbo:

Uncovering the possibilities of the materials. By Teresa Nielsen). 120 kr.

Manden med hundene. Jørgen Haugen Sørensen. Af Lars Kærulf Møller. Jul på Bornholm. 2022, s 38-44. ill.

Vi er ikke sommerfugle. Jørgen Haugen Sørensen 1934-2021. Bornholms Kunstmuseum [Website: <https://bornholms-kunstmuseum.dk>], Rø 2022. 15 s. ill. 40 kr. *

Krydsfelt. Randi Kornerup-Bang · Leif Dræby. Keramik og Grafik. KunstCentret Silkeborg Bad, Silkeborg 2022. [41 s]. ill. (s 3 Randi Kornerup-Bang. Af Randi Kornerup-Bang). [Randi Kornerup-Bang].

Peter Linde Busk. Various Positions. Galleri Bo Bjerggaard, København 2022. [40 s], se specielt s 2-4 (Various Positions. Af Erik Steffensen), s 6, 8, 10, 12, 14, 18, 21, 22-24 (Various Positions. By Erik Steffensen), s 26, 28, 30, 32, 35 og 38-39 (Værker/Works). ill. dansk og engelsk tekst. 40 kr.

Frederik Næblerød. Time to move. Red. af Claus Hagedorn-Olsen m.fl. Tekst af Julie Horne Møller. Horsens Kunstmuseum [Website: <https://horsenskunstmuseum.dk>], Horsens 2022. 64 s. ill. dansk og engelsk tekst. 75 kr.

Axel Salto - a study of vases. Drawings from 1944-1957. Galleri Bo Bjerggaard, København 2022. [52 s]. ill. dansk og engelsk tekst. hf. (s 2-6 Axel Salto - hvad streger kan fortælle om keramik. Af Peter Michael Hornung og s 44-48 Axel Salto - what lines can reveal about ceramics. By Peter Michael Hornung). 40 kr. *Alting flyder.* Værker af Anne Damgaard og Bente Skjøttgaard. Red. af Kirsten Moesgaard og Kristina Kirk. Mu-seet Holmen, Løgumkloster 2022. 44 s incl omslag. ill. hf. (s 4-5 Forord. Af Kirsten Moesgaard, s 14-19 Invitation til varighed. Af Anne Blond og s 20-21 Anne Damgaard · Bente Skjøttgaard. Af Kirsten Moesgaard). 100 kr.

En kop bliver til. Fra form til færdig. Af May Kjærsgaard. Bo Bedre. 5/2022, s 118-120. ill. [Snorre Stephensen og Mazō].

Osmosis. Elisabeth Toubro. Red. af Anna Schram Vejlby. Fuglsang Kunstmuseum, Toreby 2022. 88 s. ill. noter. (s 6-13 Introduktion. Af Liza Kaaring, s 36-55 Krydsende spor. Samtale mellem Elisabeth Toubro og Stense Andrea Lind-Valdan og s 56-85 At blive til med hinanden. Om håb og slægtsskab i relationen mellem Anne Marie Carl-Nielsen og Elisabeth Toubro. Af Emilie Boe Bierlich).

Barbro Åberg. Sculptures de l'espace intérieur. Galerie de l'Ancienne Post, Toucy, 2022. 36 s. ill. litt. fransk og engelsk tekst. (s 2 og 4 samt 6-7 Cristal et Flamme - Or-dre et Entropie dans les œuvres de Barbro Åberg/Crystal and Flame - Order and Entropy in the Works of Barbro Åberg. Par/by Garth Johnson og s 10-12 og 14-16 Propos recueillis par Garth Johnson/Interview by Garth Johnson). 15 €.

Gensyn med de otte. Af Carsten Bagge Laustsen. Kunstforeningen Det Ny Kastet, Thisted 2022. 44 s. incl. omslag. ill. hf. (s 3 Forord. Af Ingrid Drengsgaard). [Lis Ehrenreich, Anne Fløche, Ulla Hansen, Kim Holm, Inger Rokkjær (1934-2008), Kirsten Sloth, Inge Trautner og Hans Vangsø].

Herregårdshistorie 18. Festskrift til Britta Andersen. Red. af Claus M. Smidt, Bue Beck, Marie Aaberg Andersen og Marie Kirstine Elkjær. Udg. af Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum, Auning 2022. 407 s, se specielt s 288-301 (Franske forbindelser. Begyndelsen på en porcelænsproduktion i Danmark. Af Ulla Houkjær) og s 302-323 (Når stel bliver politik - Flora Danicastellet mellem diplomatiske myter og landboreformer. Af Jesper Munk-Andersen). ill. litt. noter. kilder. 198 kr

Flora Danica. Verdens Vildeste Stel. Af Jesper Munk Andersen. Kongernes Samling, Koldinghus 2022. 104 s. ill. litt. noter. kilder. (s 4-5 Forord. Af Thomas C. Thulstrup). 148 kr.

Flora Danica. The World's Wildest Dinerware. By Jesper Munk Andersen. Kongernes Samling, Koldinghus 2022. 104 s. ill. litt. noter. (s 4-5 Preface. By Thomas C. Thulstrup). 148 kr. *

Søholm: Bornholms Keramiske Kulturperle. Samling af Søholm Keramik. Bog 2. Ninna og Dennis Riber. Hornslet 2022. *

Bloempot, landschap og histories - hollandske fliser på Rømøs vægge. Af Elsemarie Dam-Jensen. Sønderjyske Årbøger 2022, s 28-62. ill. litt. noter. kilder. Zusammen-fassung.

Bøger og kataloger om dansk keramik 2023

Rose Eken. Shrine. Med bidrag af Maria Kjær Thomsen, Heine Hansen og Jonathan Griffin. Booklab [Website: <https://www.booklab.dk>], Ry 2023. 288 s. ill. 395 kr.

Jens H. Quistgaard. The sculpting designer. By Stig Guldberg. Phaidon [Website: <https://www.phaidon.com>], London 2023. 264 s. ill. litt. ib. 69,95 £. *

Billedkunstnernes Keramik. Keramik fra Horsens Kunst-museums samlinger. Tekst af Emilie Hartmann Kuang. Horsens Kunstmuseum [Website: <https://horsenskunstmuseum.dk>], Horsens 2023. 32 s. ill. oplag 200. hf. 25 kr.

Samlerens verden. Af Carsten Bagge Laustsen. Himmer-lands Kunstmuseum, Aars 2023. 40 s incl omslag. ill. litt.

Bøger mv på vej om dansk keramik

Potter, krukker og fade. Lokalt fremstillet lertøj i Danmark og Hertugdømmerne 1600-1850. Illustreret med eksempler fra Ehlers Samlingen. Red. af Lennart S. Madsen, Bodil Møller Knudsen og Frauke Witte. Udgi-vet af Museum Sønderjylland i samarbejde med Ehlers Samlingen - Historie Haderslev [Bestilling: haderslev@msj.dk], Haderslev. 01.05.23. 340 s. ill. litt. noter. ib. 299 kr. + forsendelse.

Den fantastiska leran - Skandinavisk keramik under hundra år. Av Bodil Busk Laursen, Jorunn Veiteberg, Anne Britt Ylvisåker, Karin Widnäs, Kerstin Wickman och Petter Eklund. Katalog. Rian, Falkenberg. 27.05.23. ill. litt. noter.

Peter Linde Busk. Who speaks of Victory? To endure is all. Essay by By Maria Fabricius Hansen. Hatje Cantz [Website: <https://www.hatjecantz.de>], Berlin maj 2023. 272. ill. litt. noter. engelsk tekst. ib. 54 €.

Dansk Keramisk Bibliografi · Supplement. Af Gunnar Jakobsen. Forlaget Vandkunsten [Website: <http://www.forlagetvandkunsten.dk>], København. sommeren 2023. 400 s. ib.

100 års dansk keramik. Af Carsten Bagge Laustsen. Turbine [Website: <https://turbine.dk>], Aarhus. ultimo august 2023. 256 s. ill. litt. ib. 399,95 kr.

Saxbo og Nathalie Krebs. Saxbo - fra 1930er funktiona-lisme til 1950er individualisme. Red. af Anders Uhrskov med bidrag af bl.a. Mirjam Gelfer-Jørgensen, Jette Hoff-meyer, Gunnar Jakobsen, Anders Uhrskov og Elsebeth Welander-Berggren samt Charlotte Jul og Heidi Laura. Gads Forlag [Website: <https://gad.dk>], København. 19.09.23. 426 s. ill. litt. noter. hf. 499,95 kr.

Royal Copenhagen and Bing & Grøndahl Porcelain, Stoneware and Faience - Forging a Legacy. 1-2. By Elliot Todd. ACC Art Publishing [Website: <https://www.accartbooks.com/uk>], Woodbridge. 13.11.23. 900 s. ill. litt. noter. index. ib. 125 £.

Niels Hansen Jacobsen. Red. af Teresa Nielsen med bidrag af Teresa Nielsen og Malene Wagner m.fl. Vejen Kunstmuseum [Website: www.vejenkunstmuseum.dk], Vejen. ill. litt. noter. ib.

Spor i Keramikken & Keramiske Profiler 1880-2012. Af Ane Maria og Animi Holst-Schmidt. [Website: www.keramik-i.dk].

Nye udenlandske bøger 2022-2023 – et udvalg

Nina Malterud. Av/by Jorunn Veiteberg, Glen Adam-son & Ann Britt Ylvisaker. Hatje Cantz Verlag [<https://www.hatjecantz.de>], Stuttgart. 2022. 148 s. ill. litt. ib. norsk og engelsk tekst. 40 £.

Around the World in 80 Pots. The story of humanity told through beautiful ceramics. Ashmolean Museum [Website: <https://www.ashmolean.org>], Oxford og Welbeck Publishing Group 2023. 240 s. ill. litt. noter. ib. 20 £.

Barock. Zeitalter der Kontraste. Von Kaspar von Grey-erz et al. Christoph Merian Verlag [Website: <https://www.merianverlag.ch>], Basel 2022. 196 s. ill. litt. noter. ib. 34 £.

The Secret of Colours. Ceramics in China and Europe from the 18th Century to the Present/Les Secret des Couleurs. Céramiques de Chine et

d'Europe du XVIIIe siècle à nos jours. By/par Pauline d'Abrigeon. Five Continents Editions [Website: <https://www.fivecontinentseditions.com>], Milano 2022. 172 s. ill. litt. noter. fransk og engelsk tekst. hf. 45 €.

Brittle Beauty: Reflections on 18th-Century European Porcelain. By Andreina D'Agliano, Claudia Lehner-Jobst, Errol Manners, Rosalind Savill & Selma Schwartz. Paul Holberton Publishing [Website: <https://www.paulholberton.com>], London. 30.09.23. 240 s. ill. litt. noter. ib. 75 £.

New ways with Clay. Ceramics in Contemporary Art. By Ralph Rugoff et al. Hatje Cantz Verlag [Website: <https://www.hatjecantz.de>], Berlin 2022. 176 s. ill. ib. 40 €.

Wedgwood. Craft & Design (Victoria and Albert Museum). By Catrin Jones. Foreword by Tristan Hunt. Thames & Hudson, London 2023. 144 s. ill. litt. noter. ib. 14,99 £.

Ceramics in the Victorian Era. Meanings and Meta-phors. Material Culture of Art and Design. By Rachel Gotlieb. Bloomsbury Visual Arts [Website: <https://www.bloomsbury.com/uk>], London. 13.07.23. ill. litt. noter. ib. 85 £.

The Material Culture of Tableware. Staffordshire Pot-tery and American Values. By Jeanne Morgan Zaruc-chi. Bloomsbury Visual Arts [Website: <https://www.bloomsbury.com/uk>], London. 28.06.23. 200 s. ill. litt. hf. 29 £.

Studio Ceramics. By Alun Graves. Thames & Hudson [Website: <https://thamesandhudson.com>], London 2023. 416 s. ill. litt. ib. 60 £.

Contemporary British Studio Pottery. Forms of Expres-sion. By Ashley Thorpe. Crowood Press [Website: <https://www.crowood.com>], Ramsbury. 24.07.23. 208 s. ill. litt. ib. 29,95 £.

Contemporary British Ceramics and the Influence of Sculpture. Monuments, Multiples, Destruction and Display. By Laura Gray. Taylor & Francis Ltd [Website: <https://www.routledge.com>], London 2023. 146 s. ill. litt. hf. 29,59

Earth & Fire. Modern Ceramicists, Their Tools, Tech-niques, and Practice. By Kylie Johnson & Tiffany John-son. Thames & Huson [Website: <https://thamesandhudson.com>], London. 19.09.23. 272 s. ill. litt. ib. 41 £.

Beyond East & West. Memoirs, Portraits and Essays. By Bernhard Leach. Annotated edition. Unicorn [Website: <http://www.unicornpublishing.org>], London. 17.10.23. 368 s. ill. ib. 35 £. *Lucie Rie. The Adventure of Pottery.* By Andrew Nairne & Eliza Spindel. Kettle's Yard [Website: <https://www.kettlesyard.co.uk>], Cambridge 2023. 222 s. ill. litt. noter. hf. 39,95 £.

Richard Batterham · Studio Potter. By Tanya Harrod, Sarah Griffin and Nigel Wood. V&A [Website: <https://www.vam.ac.uk>], London 2022. 128 s. ill. litt. ib. 30 €.

Richard Batterham. Essay by Mike Dodd. Goldmark Gallery [Website: <https://www.goldmarkart.com>], Uppingham 2022. 64 s. ill. 10 £.

The Pottery of John Ward. Ed. by Emma Crichton-Miller. Foreword By John Ward. Lund Humphries Publishers Ltd. [Website: <https://www.lundhumphries.com>], Aldershot 2022. 128 s. ill. litt. ib. 35 £.

Kate Malone. A Life in Clay. Ed. by James Fox and Emma Crichton Miller. Skira Editore [Website: <https://www.skira.net/en>], Milano. 25.05.23. 252 s. ill. litt. ib. 50 £.

Taschenuhrständer. Porte-Montre/Pocket-Watch Stands. Eine süddeutsche Privatsammlung. Von Gundagmar Helke, Hela Schandelmaier und Bernd Bauer. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 01.06.23. 1200 s. ill. litt. noter. hf. 98 €.

Stilwende 1900 - Schönheiten einer Epoche - . Katalog. Jugendstilforum [Website: [Website: https://jugendstilforum.de](https://jugendstilforum.de)], Bad Nauheim 2022. ill. litt. 39 €.

Lebenswelten. Siegburger Steinzeug in Realität und Malerei. Von Marion Roehmer. Michael Imhof Verlag [Website: <https://www.imhofverlag.de>], Petersberg 2022. 160 s. ill. litt. 29,95 €.

Döppesbäckere. Die Töpfereien von Glimbach, Geve-nich und Körrenzig und ihr Anteil an der Töpfertradition des 17. bis 20. Jahrhunderts zwischen Rhein und Maas. Von Simon Matzerath und Ernst Helmut Seg-schneider. Nünnerich-Asmus Verlag & Media [Website: <https://www.na-verlag.de>], Oppenheim am Rhein 2022. 332 s. ill. litt. ib. 39 €.

La Chine. Die China-Sammlung des 18. Jahrhunderts im Dresdner Kupferstich-Kabinett. Von Cordula Bischoff und Petra Kuhlmann-Hodick.

Sandstein Verlag [Website: <https://verlag.sandstein.de>], Dresden 2021. 256 s. ill. litt. noter. hf. 38 €.

Die autonomen figürlichen Plastiken Johann Joachim Kaendlers und seiner Werkstatt zwischen 1731 und 1748. Von Sarah-Katharina Andres-Acevedo. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 05.23. 2 bd. 632 s. ill. litt. noter. hf. 124 €.

Unikate Erzählen. Künstlerisches Meissen 1970-2010. Von Maren Pilger. Schriften und Kataloge des Porzellanikon, Bd. 132. Porzellanikon, Hohenberg an der Eger 2022. 112 s. ill. litt. hf. 29,90 €.

From China to Meissen. 300 Years of Blue Onion Pattern. By Anja Hell & Lutz Miedtank. Sandstein Sandstein Verlag [Website: <https://verlag.sandstein.de>], Dresden. 10.04.23. 164 s. ill. litt. hf. 32 €.

Allacher Porzellan. Geschichte einer Manufaktur im Nationalsozialismus. Von Walter G. von Demmel. Allitera Verlag [Website: <https://www.allitera-verlag.de>], München. 27.06.23. 260 s. ill. litt. noter. hf. 20 €.

Paul Scheurich. Porzellangestalter, Zeichner, Grafiker | Porcelain designer, illustrator, graphic artist. By von/ by Meissen Porzellan-Stiftung. Sandstein Kommunikation [Website: <https://www.sandstein.de>], Dresden 2022. 176 s. ill. 34 €.

Gerhard Lutz "Tonkunst". Von Dieter Oehms und Ulrike Schwartz. [Künstlerinnen und Künstler in Ostbayern - Sammlung Oehms 2]. Lichtung Verlag [Website: <https://lichtung-verlag.de>], Viechtach 2022. 100 s. ill. 18 €.

Hans Wewerka - Draußen. Straßenszenen in Steinzeug. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2022. 184 s. ill. litt. 38 €.

Walter Bosse. Großmeister der Grotteske. Keramik aus Österreich. Von Michael Renn. Buchschmiede [Website: <https://www.buchschmiede.at>], Wien 2022. 306. ill. 59 €.

André Metthey. La quête du feu et de la couleur. Par Adelaide de Lacotte et al. Lienart [Website: <https://lienart2.wixsite.com>], Paris 2022. 216 s. ill. litt. hf. 29 €.

Ernest Chaplet. The Peter Marino Collection. By Eti-enne Tornier. Phaidon Press [Website: <https://www.phaidon.com>], London 2023. 224 s. ill. litt. noter. ib. 250 €.

Roger Capron. Céramiste. Par Staudenmeyer/Capron. Éditions Norma [Website: <https://www.editions-norma.com>], Paris 2022. 250 s. ill. litt. ib. 51 €.

Immaterial. Lucio Fontana Ceramics. By Paola Cam-piglio and Paola Bonacina. Skira Editore [Website: <https://www.skira.net/en>], Milano. 29.06.23. 136 s. ill. ib. 45 £. *Lucio Fontana Catalogue Raisonné.* Catalogue Rai-sonné of Ceramic Sculptures. Ed. by Luca Massimo Barbero. Skira Editore [Website: <https://www.skira.net/en>], Milano. 27.04.23. 824 s. ill. ib. 250 £.

Italian Maiolica and Other Early Modern Ceramics in the Courtauld Gallery. By Elisa Sani. Courtauld [Website: <https://courtauld.ac.uk>] og Paul Holberton Publishing [Website: <https://www.paulholberton.com>], London. efterår 2023. 304 s. ill. litt. ib. 50 £.

Iznik Ceramics at the Benaki Museum. By John Carswell, Mina Moraitou and Melanie Gibson. Gingko Library Art [<https://www.gingko.org.uk>], London. 19.06.23. 320 s. ill. litt. noter. ib.

Den lilla skalan I den stora. Kaklet i osmanska rum. Av Gertrud Olsson. Appell Förlag [<https://appellforlag.se>], Stockholm 2022. 240 s. ill. litt. ib. 288 SEK.

Hunting Potters in South Asia. A 26 year Journey in Search of the Traditional Potters of India and Pakistan. By Jane Gibson. Matador. 2022. 240 s. ill. hf. 18,99 £.

Transformative Jars. Asian Ceramic Vessels as Trans-cultural Enclosures. Ed by Anna Grasskamp, Michael Yonan and Anne Gerritsen. Bloomsbury Academic [Website: <https://www.bloomsbury.com/us/academic>], New York, 2022. 296 s. ill. litt. noter. hf. 85 £.

Ceramics of Seduction. Glazed wares from Southeast Asia. By Francisco Capelo and Dawn F. Rooney. River Books [Website: <https://www.riverbooksbk.com>]. 2022. 344. s. ill. litt. noter. hf. 40 £.

Four centuries of blue & white. The Frelinghuysen Col-lection of Chinese & Japanese Export Porcelain. By Becky MacGuire. Ad Illisvm/Paul Holberton Publish-ing [Website: <https://www.paulholberton.com>], Lon-don. 15.10.23. 336 s. ill. litt. noter. ib. 90 £.

New Finds of Yuan Dynasty Blue-and-White Porcelain from the Luomaqiao Kiln Site, Jingdezhen. An Arch-aeological Approach. By Yanjun Weng and Li Baoping. Unicorn [Website:

<http://www.unicornpublishing.org>], London 2022. 176 s. ill. litt. noter. ib. 30 £.

Yaozhou Wares from Museums and Art Institutes Around the World. Including Yaozhou Tribute Wares. By Rose Kerr. ACC Art Publishing [Website: <https://www.accartbooks.com/uk/>], Woodbridge 2022. 288 s. ill. litt. noter. ib. 198 £.

Jingdezhen Imperial Kiln Museum. By Zhu Pei. Images Publishing Group Pty Ltd. 15.05.23. 242 s. ill. 40 £.

Chinese Art Objects, Collecting, and Interior Design in Twentieth-Century Britain. By Helen Glaister. [The Histories of Material Culture and Collecting, 1700-1950]. Routledge [Website: <https://www.routledge.com>], London 2022. 182 s. ill. litt. noter. ib. 120 £.

Porcelain for the Emperor. Manufacture and Technology in Qing China. By Kai Jun Chen. University of Washington Press [Website: <https://uwapress.uw.edu>], Seattle 2023. 232 s. ill. litt. noter. ib. 58 £.

Blue-and-White Porcelain. Creation, Development and Competition in China, Japan and Europe. By Meili Yang. Liverpool University Press/Sussex Academic Press (UK) [Website: <http://www.sussex-academic.com>], 2023. 300 s. ill. litt. noter. ib. 110 £.

New Export China. Translations across Time and Place in Contemporary Chinese Porcelain Art. By Alex Burchmore. University of California Press [Website: <https://www.ucpress.edu>], Berkeley. 20.06.23. 288 s. ill. litt. ib. 50 USD.

Watercolors and Ceramics. By Zao Wou-Ki. D Giles Limited [Website: <https://gilesltd.com>], London. 02.05.23. 128 s. ill. ib. 39,95 £.

Fragile Cargo. The World War II Race to Save the Treasures of China's Forbidden City. By Adam Brookes. Chatto & Windus [Website: <https://www.penguin.co.uk>], London. 2022. 384 s. ill. 25 £.

Chinese Glazes. Their Origins, Chemistry and Recreation. By Nigel Wood. Herbert Press [Website: <https://www.bloomsbury.com/uk>], London 2022. 280 s. ill. litt. hf. 30 £.

Colors of Kyoto. The Seifū Yohei Ceramic Studio. By Shinya Maezaki and Sinéad Vilbar. Cleveland Master-work 7. D Giles Limited [Website:

<https://gilesltd.com>], London. 04.09.23. 216 s. ill. litt. hf. 24,60 £.

Khmer Ceramics. Beauty and Meaning. By Dawn F. Rooney. River Books [Website: www.riverbooksbk.com], Bangkok 2023. 216 s. ill. ib. 40 £.

Listening to Clay. Conversations with Contemporary Japanese Ceramic Artists. By Alice North, Halsey North, and Louise Allison Cort. Monacelli Press/Phaidon Press [Website: <https://www.phaidon.com>], London 2022. 352 s. ill. litt. ib. 60 €.

The Story of the Tekkieh Moaven. Kermanshah, Iran. By Seif Hadi. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2022. 144 s. ill. litt. 38 €.

Clay Pop. By Alia Dahl. Rizzoli International Publications [Website: <https://www.rizzoliusa.com>], New York 2023. 256 s. ill. litt. ib. 50 £.

Ash Glazes. Techniques and Glazing from Natural Sources. By Phil Rogers. Ed. by Hajeong Rogers. 3rd. ed. Herbert Press/Bloomsbury Publishing, London. 17.08.23. 192 s. ill. litt. register. ib.

---

bøger og kataloger sælges/byttes til anden keramisk litteratur

---

Litteratur om danske keramikere, fx Thorvald Bindesbøll, Gutte Eriksen, Jean René Gauguin, Svend Ham-mershøi, Niels Hansen Jacobsen, Karl Hansen Reistrup, Jørgen Haugen Sørensen, Inge-Lise Koefoed, Knud Kyhn, Jais Nielsen, Erik Nyholm, Patrick Nordström, Axel Salto, Nils Thorsson, Gertrud Vasegaard, Bjørn Wiinblad og J.F. Willumsen samt mange mange flere, nulevende som afdøde, også flere af de næsten glemte, herunder mange småtryk. Derudover litteratur om Alumina, Bing & Grøndahl, Dahl-Jensens Porcelænsfabrik, Hjorths Fabrik, P. Ipsens Enke, Den kongelige Porcelænsfabrik, Knabstrup Lervarefabrik, Kählers Værksted og Saxbo m.fl. Bøger og kataloger lige fra begyndelsen af 1900-tallet frem til i dag. Herudover "Nyt Tidsskrift for Kunstindustri" 1943-1947 og "Dansk Kunsthåndværk" 1948-1957 og 1959-1967 (indbundne) samt flere komplette uindbundne årgange. Kontakt Gunnar Jakobsen, tlf: 61 72 05 30 eller email: gj.ccta@post.tele.dk.

Anmeldes i "keramiske noter 58/2023"

Potter, krukker og fade. Lokalt fremstillet lertøj i Dan-mark og Hertugdømmerne 1600-1850. Illustreret med eksempler fra Ehlers Samlingen. Red. af Lennart S. Madsen, Bodil Møller Knudsen og Frauke Witte. Udgi- vet af Museum Sønderjylland i samarbejde med Ehlers Samlingen - Historie Haderslev, Haderslev. 01.05.23. 340 s. ill. litt. noter. ib. 299 kr.

Porslinsdrømmer. Ett oäkta Porcellains eller Fajjance Wärk i Uppland 1755-1824. Av Bengt Nyström & An-

nika Tegnér. Appell Förlag [<https://appellforlag.se>], Stockholm 2023. 208 s. ill. litt. kilder. noter. register. ib. 284 SEK.

Ragnhild Godenius. Pionjär inom svensk studiokera-mik. Av Märta Holkers. Bokförlaget Arena [Websi-te: <https://arenabok.se>], Malmö 2023. 107 s. ill. litt. ib. 329 SEK.

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Nina Møller Kristensen - En keramikker. Tekst: Nina Hobolth. Idé, form og indhold: Kirsten Christensen. Fotos: Ole Akhøj. Forlaget Gratosia [Jens.guldager@youmail.dk] København 2022. 225 s. ill. ib. 349,95 kr.

Keramikeren Nina Møller Kristensen (NMK) er født i 1946 og døde i efteråret 2021. Hun var helt ind til benet keramikker, uddannet på Kunsthåndværkerskolen 1965-69 og efterfølgende på Kunstakademiet: Skolen for mur- og rumkunst 1969-72 og Skolen for Kunst-pædagogik 1972-74. Lederen her var Helge Bertram, der lagde vægt på en eksperimenterende og analyse-rende tilgang til det keramiske felt, til udforskningen af materialer og medier. Et af resultaterne af denne praksis fremgår af bogen "Fluoridglasurer", der ud-kom i 1977, om de første ugiftige, lavtbrændte gla-surer til erstatning for de giftige blyglasurer. Det var disse glasurer, som NMK anvendte gennem hele sin produktion i forbindelse med hendes foretrukne lavt-brændte rødler (1055 °C).

Betydningen af den eksperimenterende og metodiske tilgang til arbejdet i værkstedet, der indgik i Helge Bertrams undervisning på Skolen for Kunstpædagogik, kan følges i to store keramiske dagbøger ført af NMK gennem alle årene fra 1982 til 2021. Bøgerne dokumenterer NMK's arbejde gennem de mange præcise oplysninger om de enkelte værker, deres type og evt. navn og mål, valg af glasurer (alle af NMK), arbejdstegninger, skitser og farvelagte tegninger. Som læser af bogen får man et berigende indblik i denne fine keramikkers lange og indtrængende udforskning af keramikken, af materialer og arbejdsprocesser. Her redegøres også for den inspiration NMK integrerede i sine værker blandt andet fra den danske natur og fra geometriske og komplicerede mønstre, former og figurer, som hun for eksempel oplevede på rejser i Mellemøsten.

Arbejderne, der udgik fra NMK's værksted på Østerbro og frem til hendes død, havde grundlæggende de klassiske brugsformer som skåle, fade, kander, krukker og kopper, oftest udført i pladeteknik, drejede eller kvætsede. NMK beherskede alle de keramiske teknik-ker og hendes 'ting' (NMK's betegnelse) var præget af stor præcision og perfektion. Stramheden i værkerne opnår bevægelse fx gennem valget af asymmetriske, tre- eller femkantede former, hvis geometri føres videre i arbejdernes mange facetter med deres karakterfulde system af farvede glasurer og begitninger. Variationen i formerne, den komplekse

mønstring og ligeledes farve-systemernes overordnede skønhed skaber en stor mang-foldighed i hendes oeuvre, som kan nydes i bogens bil-leder fra det frodige værksted og de mange enkeltopta-gelser af værkerne.

NMK udstillede ikke ofte, og det er derfor af ekstra stor værdi, at hendes arbejde nu kan blive anerkendt og stu-deret både gennem den meget vidende og fine tekst (s 112-124) af Nina Hoboldt, tidligere direktør for Kun-sten i Ålborg og via fotografierne.

Det er i det hele taget en meget smuk og levende bog at få i hånden, samlet, tilrettelagt og indledt af vennen og kollegaen, billedkunstneren og keramikeren Kirsten Christensen.

Bodil Busk Laursen

Kåge/Hamada - Ett möte mellan öst och väst formges. Med textbidrag av Hedvig Hedqvist och Gustaf Kjellin. CKM Förlag [Website: <https://ckm.se>], Stockholm 2022. 144 s. ill. text på svenska och japanska. ib.

Wilhelm Kåge (1889-1960) erkändes redan under sin livstid som modernismens främste keramik i Sverige, en position som han relativt ohotad kunnat behålla. Kåges berömmelse idag vilar framförallt på den exklu-siva produktion som lämnade hans ateljé på Gustavs-bergs porslinsfabrik under 1940- och 50-talen, domine-rad av konstgodsserier som *Surrea* och *Farsta*. Hans arbete och liv har skildrats i monografier av Nils Palm-gren (1953), Gisela Eronn (2006) och Petter Eklund (2017), av vilka de först- och sistnämnda är mest läs-värda. En ny bok, *Kåge/Hamada: Ett möte mellan öst och väst formges*, kastar nytt ljus över konstnärens ja-panska kontakter under 1950-talet och den långa studie-resa han företog till Japan 1956. Boken inleds med tex-ter av Hedvig Hedqvist, en nestor inom svensk design-kritik, och utgivaren Gustaf Kjellin, som också står bak-om bokens eleganta formgivning.

Huvuddelen av boken utgörs av Kåges skissblock från resan, som återges i sin helhet, i färg och i originalfor-mat. Här finns ganska många studier av landskap och byggnader, men också porträtt och snabbt nedkastade figurteckningar av människor i vardagliga sysslor. En spröd teckning av det förödda Hiroshima sticker ut bland motiven och ger en stark tidsfärg från 1950-talets Japan som höll på att resa sig efter andra

världskriget och den amerikanska ockupationen. Annars verkar Kåge, liksom många andra västerländska Japanresenärer, helst ha sökt sig mot miljöer opåverkade av den moderna tiden.

Man påminns om vilken skicklig tecknare Kåge var - innan sin keramiska debut 1917 hade han ju gjort sig ett namn som affischtecknare. Bokens text nämner inget om teknik, men Kåge förefaller ha använt sig av både bläckpenna, tuschlavering, akvarell, krita och färgpenna under resan i Japan.

En höjdpunkt under Kåges rundresa var en tio dagar lång vistelse hos Shoji Hamada i Mashiko. Denna del av resan dokumenterades av fotografen Anna Riwkin, vars foton det finns ett generöst urval av i boken. Kåge hade lärt känna Hamada då denne besökte Sverige 1952. Kåge och Hamada representerade ganska olika utgångspunkter inom keramiken - Kåge en modern industrikonstnär vars produktion förutsatte en krets av specialiserade medarbetare; Hamada en mer traditionell krukmakare som arbetade med enkla metoder och själv behärskade både drejning, glasering och dekore-ring. Att de båda fann varandra är en påminnelse om konstnärligt utbyte inte alltid handlar om att dela sam- ma uttrycksmedel.

Under sin resa köpte Wilhelm Kåge ivrigt japanskt konsthantverk, framförallt keramik men också föremål i andra material. Han förvärvade också stora mängder föremål på uppdrag av varuhuset NK i Stockholm. 1957 presenterades Kåges privata inköp från resan i en utställning på Nationalmuseum, samtidigt som en försäljningsutställning öppnade på NK.

Hedvig Hedqvist skriver målande om utställningen på NK, som hon själv besökte som tonåring. Hon delger också intryck från en resa till Mashiko 1982 och ett möte med Shoji Hamadas änka. Hennes välformulerade men tyvärr lite korta essä sätter också in Kåges vurm för Japan i ett konst- och kulturhistoriskt sammanhang. Hennes uppgift om att Bernard Leach skulle ha beundrat Kåges keramik är intressant, men det är lite oklart varifrån påståendet kommer. Leach var ju annars när han uttalade sig i generella termer om skandinavisk keramik alltid övervägande kritisk, för att inte säga ned-låtande, både i publicerade texter och i privat korrespondens med kollegor.

Gustaf Kjellin bidrar med en något längre text som kretsar kring olika svensk-japanska kulturkontakter under första hälften av 1900-talet. Urvalet av historiska händelser och kontakter i Kjellins text

framstår dock som något godtyckligt. Svensk konsthantverks- och designhistoria har ofta skrivits utifrån ett perspektiv där sådant som funnits eller ägt rum utanför huvudstaden blir märkligt osynligt, och *Kåge/Hamada* är i det avseendet inget undantag. Öppnandet av Röhsska konsts löjdmuseet i Göteborg 1916 och dess välkända permanenta japanska avdelning - som hade stor betydelse för spridningen av kunskap om landets konst i Sverige - nämns exempelvis inte alls. Inte heller nämns att utställningen med Kåges privata japanska samling som visades på Nationalmuseum 1957 gick vidare till Röhsska konsts löjdmuseet.

Texterna illustreras med ett par fotografier av föremål av Kåge, Hamada och Leach som förefaller slumpvis valda. Det hade varit mer intressant att se några av de pjäser som Kåge förde hem från sin japanska resa - flera finns idag i samlingarna på Östasiatiska museet och Röhsska museet.

Utgivaren gör stor sak av att ha "återupptäckt" Kåges skissblock i Designarkivet i Nybro. Men det borde också nämnas att den som ska tackas för att denna skatt tillgängliggjorts via ett offentligt arkiv är Christina Kåge (1942-2019), dotter till konstnären, som år 2005 donerade en stor mängd material från sin fars kvarlåtenskap till Designarkivet.

Sammantaget utgör utgivningen av Kåges tidigare helt opublicerade japanska skissblock en kulturgärning av rang, men bokens kontextualisering av konstnärens resa och de svensk-japanska kontakterna under 1900-talet hade kunnat vara mer gedigen.

Love Jönsson

Museichef, Rian designmuseum i Falkenberg

Guldkroken Keramik. Hjo. Av Birgitta Lundgren Pierre och Lena Fridehäll. Eget förlag. 2022. 105 s. rikt ill. i färg. hf. BirgittaLPiere49@gmail.com.

Guldkroken grundades 1946 av Bengt och Märta Grunditz i Hjo vid Vätterns västra strand, ungefär 6 mil från Skara. Namnet tog man efter den bukt av Vättern staden låg vid. Antalet anställda var ca 10 personer. 1980 överläts fabriken till barnen, bl.a. Åke Grunditz. Arbetsstyrkan uppgick då till ca 80 personer. Från 2007 har tillverkningen överförs i Lidköping, i ombyggda lokaler efter Rörstrands porslinsfabrik. Verksamheten drivs vidare under och ingår i Lidköpings porslinsfabrik.

Fabriken var specialiserad på gjutteknik med ett produktsortiment från hushållsvaror till prydnadssaker som

ljusstakar figurer, spargrisar mm samt kakel för kakelugnar. Särskild framgång hade man med olika serier med ljusstakar och prydnadsvaser och figuriner med allt från katter till tomtar och troll. I början tillverkades främst pjäser som via Hemslöjden i Skaraborg levererades till hemslöjdsbutiker i landet, sedan hade man egen butik i Hjo.

Den välillustrerade boken har blivit ett fängslande tids-dokument över efterkrigstidens vardagliga prydnads-keramik och belyser samtidigt tidens smak och värde-ringar.

Bengt Nyström

Utflykter i Art Nouveau. Av Magnus Palm (red.), Markus Dimdal och Göran Bratt. Moderna Magnus. Distr. Eddy.se Ab, order@bokorder.se. 224 s. rikt ill. i färg. ib.

Det här är en bok som egentligen inte går att recensera. Den presenterar Göran Bratts samling av över tusen konstföremål med Art Nouveau-perioden som utgångs-punkt och med hjärtat som vägvisare, för att citera sam-laren själv. Det har givit en personlig touch på urvalet som man bara kan beundra, inte diskutera. Här finns allt från glas och keramik till möbler, konst och småsaker och inte enbart svenskt.

Boken har en överflödande rik illustrering och här finns åtskilliga pjäser av svensk keramik från tiden, presente-rad i artiklar av Magnus Palm och Markus Dimdal. Här finns också för ovanlighetens skull en presentation av jugendtidens alla blommor som använts som dekorer i ett särskilt botaniskt register – utom min favorit kastanj.

Sammlaren själv berättar om hur samlingen vuxit fram under flera decennier i en intervju av Magnus Palm. Han framstår här som botanisten som förälskat samlat hundratals vasar av Rörstrands och Gustavsbergs artister och många andra, som nu fyller hans lägenhet. Det är en imponerande och mycket personlig samling som är intressant att ta del av inte minst för att allt är så väl beskrivet i utförliga inledningar till varje avsnitt och i sakliga bildtexter.

Bengt Nyström

Funk You Too! Humor and Irreverence in Ceramic Sculpture. By Angelik Vizcarrondo-Laboy. Hirmer Verlag [Website: <https://www.hirmerverlag.de>], München 2023. 112 s. ill. litt. ib. 39,90 €. Udgivet i

anledning af udstillingen af samme navn på Museum of Art and Design i New York 18.03.23.27.08.23.

I en tid med stor interesse for keramikkenes mange udtryksmuligheder perspektiverer denne bog - meget velkomment - den nordamerikanske såkaldte Funk bevægelse fra 1960'erne i lyset af en nutidig generations lig-nende anvendelse af leret som medium til at udtrykke sig kritisk med humor og uærbødighed (irreverence) om alle mulige emner: Socialpolitiske, kønspolitiske, race-mæssige osv. Bogens præsenterer over 100 kunstnere fra dengang og nu gennem en righoldig billedside og to velskrevne artikler. I den første artikel, skrevet af udstillingens kurator, Angelik Vizcarrondo-Laboy, leverer denne en historisk kontekstualiserende beskrivelse med udgangspunkt i udvalgte værker og deres fortællinger og frem-hæver ligheder og forskelle mellem den oprindelige Funk-bevægelse og dens nutidige paralleller, f.eks. i brugen af ironi og satire og modkulturens dyrkelse af grimheden og det marginaliserede.

Hvad var de tidlige Funk-kunstnere optaget af? Folk som Robert Arneson og Richard Shaw, som er de internationalt mest kendte, og i lidt andre retninger Howard Kottler og Viola Frey? Tidlige abonnenter på *Ceramics Monthly* i 1970'erne og 80'erne vil ikke genkende til disse navne - sammen med Marilyn Levine, hende med de illusionistiske lædertasker i ler.

Funk-bevægelsen var tidlige ironikere og valgte dengang keramikken bl.a. for dens lave status i kunsthierarkiet. De dyrkede det kitchede og billige - det hobbyagtige ('*Well, Yes - I think Ceramics is the World's most fascinating Hobby*'), som Arneson slog fast i 1967 i forbindelse med Funk-udstillingen på University of California, Berkeley - udstillingen som specifikt slog begrebet fast). Gruppen - i øvrigt mest hvide mandlige kunstnere - var især centreret i San Francisco Bay-miljøet i de tidlige 60'ere, men Funken havde rødder langt tilbage i 50'erne og oprindeligt med ikke ringe inspiration fra datidens cool sorte amerikanske musikkultur.

Bogens anden artikel, *Finding Funk*, er skrevet af Garth Johnson, som er curator ved Everson Museum of Art i Syracuse, upstate New York. Han har sat sig godt ind i registreringerne om *Ceramic Nationals*, en årligt tilbagevendende censureret udstilling, som Everson museet stod bag fra 1932-1972. Hans artikel påviser bl.a. hvor langt Funk's rødder i virkeligheden går tilbage i tiden (1930'erne med eksempler som bl.a. Russell Barnett Aitkens humoristiske figurer - med de billige hobbyglasurer som et materialemæssigt statement).

Bogen (og dermed den kommende udstilling) er anbefalelsesværdig ved at sætte fokus på et vigtigt kapitel i keramikhistorien og belyse forbindelserne til de mange nutidige kunstnere, der benytter sig af leret som et middel til at udtrykke sig om kulturkritiske emner med humor og materialemæssig og æstetisk bid.

Martin Bodilsen Kaldahl

The Man with the Butterfly Tie. Ceramics Essays in Honour of Brian Haughton. Ed by Anna Haughton. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2022. 192 s. ill. noter. ib 38 €.

Denne bog er på mange måder ret privat. Den er skrevet som en hyldest, et festskrift til Brian Haughton i anledning af, at han med sin kone Anna, i mere end 40 år på utallige måder har været aktiv i antikvitetshandelen. Brian Haughton, der oprindeligt er uddannet skuespiller, grundlagde i 1964 i London en eksklusiv antikvitetshandel specialiseret både indenfor ældre engelsk og europæisk porcelæn.

Som en keramisk ildsjæl og for at fremme interessen for emnet, etablerede han for fire år siden et forum, hvor de ypperste handlende indenfor denne branche fra flere lande hvert år kunne udstille, og han opdagede, at selve messevirksomheden med fordel kunne kombineres med forelæsningsrækker af førende internationale forskere. På denne måde kunne han bringe handlende, samlere og museumsfolk fra hele verden i kontakt med hinanden for at befordre faglig udveksling på kryds og tværs. Idéen blev en succes, og hans Ceramics Fair and Seminar, der fandt sted hvert år i London i 40 år fra 1982, og senere Art Antiques London, blev stederne, hvor den nyeste viden om keramiske emner blev udvekslet og samarbejder internationalt opstod. I dag er foredragsvirksomhed på store kunstmesser ikke ualmindelig, men det var Haughton, der fandt på konceptet.

Hurtigt udvidede Haughton firmaets emneområde til også at omfatte messer om asiatisk kunst, og derefter fulgte sølv, smykker og moderne keramik og siden kunst og kunsthåndværk generelt. Med enorm energi og en fast overbevisning om, at udstillernes genstande skulle kvalitetsvurderes af fagfolk for at indgå i messerne, arrangeredes udover Londoninitiativerne store messer i New York fra 1989 til 2015, i en periode fire forskellige til det amerikanske marked og i Dubai en enkelt gang. Messerne er nu fortid, men butikken i Duke Street i London består, og en årlig konference, der i dag omfatter bredere emner indenfor kunst og kunsthåndværk afholdes stadig af Haughton, hvorfra indlæggene nu lægges på nettet.

Bogen er en tak for denne indsats, hvor 40 skribenter: forskere, samlere og handlende, hver især skriver om en særlig interessant keramikgenstand oprindeligt erhvervet hos Haughton. Næsten alt er porcelæn fra Haughtons yndlingsperiode fra 1700-tallets midte til begyndelsen af 1800-tallet. Hvert indlæg har tre sider, hvoraf én er en fremragende

helsidesillustration, og hele bogens grafiske layout er smukt udført i en kvalitet, der matcher hovedpersonens kvalitetssans. Emnemæssigt bevæger vi os fra genstande fra de ældste engelske fabrikker som Bow, Chelsea, Derby, Worcester og Vauxhall videre til Meissen og fransk porcelæn fra bl.a. Saint-Cloud, Chantilly, Vincennes og Sèvres. I genstandsudvalget er sjældne figurer, vasesæt, tepotter i særligt fantastiske former og illusionistisk skabte porcelænsfrugter og grøntsager m.m. til bordpynt særligt fremtrædende. Det kendetegner de fleste numre, at de repræsenterer en formgivning, der for deres tid var absolut nyskabende og på kanten af det teknisk mulige. Mange af genstandene er desuden inden for kategorien kineserier og tydeligt inspireret af kinesiske forbilleder i emnevalg og dekorationsdetaljer.

Bogen er en lystvandrig i dejlig keramik, og for en anmelder som undertegnede, der kender Haughton og har deltaget i flere seminarer og nydt godt af dette initiativ, vækker indlæggene naturligvis minder. For en læser uden kendskab til konteksten, men med kærlighed til ældre porcelæn, er det dog stadig inciterende og underholdende læsning, der afslører lidt om, hvor mange aspekter dette emne kan anskues ud fra i forskellige geografisk, kronologisk og kulturel kontekst. Bogen slutter med en række korte takkeord, der måske er af mindre interesse for den læser, der hverken kender modtager eller afsender personligt, men siger meget om Haughtons betydning for det keramisk felt.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Tin Glaze and Image Culture. The MAK Maiolica Collection in its wider Context. Ed. by Lilli Hollein, Rainald Franz and Timothy Wilson. Catalogue by Timothy Wilson. With contributions by Rainald Franz, Michael Göbl and Nikolaus Hofer. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2022. 288 s. ill. litt. noter. index. ib. 48 €.

I Wien findes et af verdens bedste museer for design og kunsthåndværk, MAK, *Museum für Angewandte Kunst*. Museet rummer talrige skatte fra tidlig middelalder til moderne tid med et højdepunkt i de omfattende samlinger af østrigsk og især Wienerdesign fra storhedsperioden omkring år 1900.

Blandt skattene i museet findes også en stor samling af italienske fajancer, majolika, fra renaissanceperioden og senere, med hovedvægt på perioden ca.

1450-1650. Denne samling kommer fra mange forskellige kilder først og fremmest fra flere af habsburgernes kejserlige kunstkammer, i mindre grad fra private givere og indkøb. Den ældste del hidrører således fra Rudolf II's (1552-1612) kunstkammer, der oprindeligt befandt sig i Prag, men senere kom til Hofburg i Wien, mens andre dele kommer fra et kunstkammer på slottet Ambras og endnu en del fra Neukloster i Neustadt. Med tiden tilgik disse samlinger MAK, og i 1881 udfærdigedes et mindre katalog over den daværende bestand. Siden er samlingen ikke beskrevet. Under II Verdenskrig gik en del tabt. Det aktuelle katalog, som ledsagede en udstilling i museet i 2022, indeholder 233 numre. Heraf er 45 genstande, der var indlånt til udstillingen fra bl.a. Kunsthistorisches Museum i Wien, Joanneum i Graz og en anonym tysk privat-samling. Langt den største del af MAKs egen samling er højrenæssancestykker med figurmotiver, der rummer scener af religiøs eller historisk art samt emner fra klassisk mytologi, alt i den såkaldte *istoriato* genre.

Dette katalog er således den første detaljerede beskrivelse af samlingen i næsten 150 år, og efter udstillingens afslutning dokumentationen for både samlingens historie, egenart og topstykker.

I flere indledende kapitler anlægges forskellige vinkler på stoffet. Det første kapitel og selve katalogteksten er skrevet af en af majolikaforskningens "grand old men", Timothy Wilson, tidligere keeper ved Ashmolean Museum i Oxford. Blandt Wilsons imponerende meritter er foruden et stort antal videnskabelige artikler, medvirken til en række museumskataloger både i England og andre steder i verden, bl.a. Amerika, Australien og Italien. Særligt hans katalog over Ashmoleanes egen samling bør fremhæves samt det store katalog, han skrev sammen med Dora Thornton om British Museums samling.

I indledningskapitlet skriver Wilson levende og koncentreret om majolikaens teknik, materialer og fremstilling, hvor den nyeste viden om emnet er inddraget. Næste kapitel er skrevet af MAKs egen leder af glas- og keramiksamlingen, Rainald Franz. Her berettes om samlingens komplicerede tilkomst og rødder i de kejserlige kunstkammer. Dette er et virkelig interessant, men ret kort kapitel, der sagtens kunne have fortjent yderligere plads.

Næste afsnit er af arkæologisk tilsnit, hvor Nikolaus Hofer undersøger potteskår fundet i Wienområdet og andre steder i Østrig. Han fastslår ud fra de forbløffende få jordfund af italiensk majolika i Wienområdet, sat op imod mange fra Tyrol og

Innsbruck, hvorledes importveje og aftagergrupper var til den italienske keramik i forskellige dele af Østrig.

I Indledningens fjerde afsnit af Michael Göbel belyses et beslægtet tema vedr. import og aftagere. Her vises eksempler på de servicer, mange østrigske familier bestilte i Italien med egne våbenskjolde, og i hvilke dele af landet denne aktivitet især fandt sted, igen er Wien underrepræsenteret.

Selve kataloget er opdelt i 38 grupper, der svarer til de montere, udstillingen indeholdt. Det er således hverken opbygget stringent kronologisk, geografisk eller tematisk, men veksler imellem en række emner, som ikke umiddelbart relaterer til hinanden i bogteksten, hvilket gør det lidt vanskeligt at forholde sig til, efter at udstillingen er færdig. Alle grupper kan ikke nævnes her, men i flere vises keramik fra bestemte byer, f.eks. Venedig, Faenza, Deruta eller Castelli, i andre bestemte motivgrupper som bibelmotiver, oldtids-historie eller groteskemotiver. Flere afsnit helliges forskellige typer brugskeramik som apotekerkrugger eller barselsservicer, andre bestemte kendte malere som bl.a. Francesco Xanto Avelli fra Urbino, som museet har en fin repræsentation af. Desuden behandler en gruppe lusterkeramik fra Gubbio, en anden forlovelsesfæde med portrætter af smukke kvinder, de såkaldte "belle donne" motiver etc. Endelig er der grupper af barokkeramik og majolika fremstillet i det 19. århundrede under historicismen, hvor genren fik en opblomstring. Hver gruppe indledes med en grundig beskrivelse af emnets historie og tradition fulgt af yderst detaljerede beskrivelser af de enkelte værker ledsaget af fine farveoptagelser af hvert stykke. Alt er velskrevet og meget informativt. Problemet ligger i, at læseren f.eks. i gruppen bibelmotiver, præsenteres for et udvalg om emnet, mens andre stykker gemmer sig i andre afsnit, der f.eks. er geografisk inddelt. Det gør det vanskeligt at danne sig et samlet overblik over et bestemt emne, og der skal derfor i alle grupper bladres en del frem og tilbage for at få indtryk af samlingens fulde tyngde på forskellige områder og dens hoved-konstellation.

Konklusionen er, at MAK, trods visse svagheder i bogens disponering af stoffet, har formået på en smuk og detaljeret måde at præsentere en vigtig europæisk majolikasamling. Det er også interessant og helt tydeligt, at denne samling hviler på fyrstesamlinger og ikke er indkøbt over tid til et museum med det formål at give en helt dækkende historie af hele den italienske majolikas udvikling. Samlingens styrke ligger helt åbenbart i den store mængde *istoriato* majolika, som passer fint ind i

den kejserlige hofkulturs dannelsesideal-er. Her udmærker den sig ved adskillige pragtstykker, som det er en fornøjelse at fordybe sig i.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

All Walks of Life. A Journey with the Alan Shimmerman Collection. Meissen Porcelain Figures of the Eighteenth Century. Ed. by Vanessa Sigalas and Meredith Chilton. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2023. 672 s. ill. litt. noter. indexer. ib. 68 €.

Canadieren Alan Shimmerman erhvervede sine første Meissen porcelænsfigurer under et besøg i London i 1988, hvor han - efter flere besøg i en eksklusiv anti-kvitetsforretning i Burlington Arcade - blev fristet til at købe sine første to figurer og yderligere to samme sted efter hjemkomsten, hvilket kom til at udgøre star-ten på "The Alan Shimmerman Collection". Han besluttede sig herefter for udelukkende at koncentrere sig om Meissen fra perioden 1735-1755, og kun figurer med almindelige mennesker, bønder, håndværkere, handlende mv som motiv - ikke figurer med motiver fra hoffet, *commedia dell'arte*-figurer eller service. At han i starten holdt sig til disse mere simple figurer skyldtes også prisen på de mere spektakulære figurer/ figurgrupper, som var og er umådeligt mere kostbare at anskaffe.

Dog faldt han en dag for et par *commedia dell'arte*-figurer, som han absolut måtte eje, hvilket ledte videre til de mere spektakulære komplekse figurgrupper med motiver fra hoffet, også for at gøre samlingen mere repræsentativ. De såkaldte "kineseri-figurer" blev efterhånden også en del af samlingen. Shimmermans fokus er at samle hele serier. En samling på mere end 250 stykker Meissen-figurer er det blevet til, hvor bogen tæller 188 numre.

De enkle figurer med det arbejdende folk, bønder, håndværkere og handlende samt tjenestefolk som motiv udgør fortsat grundstammen i samlingen, hvilket er usædvanligt, da de fleste samlere har fokus på de mere spektakulære figurer, og det er også disse, der hidtil er de mest velbeskrevne i litteraturen, hvilket der med denne udgivelse rådes bod på.

Idéen med bogen, udover at udgøre et katalog over samlingen, er at levendegøre de enkelte figurer og figurgrupper, at fortælle deres historie gennem fortællinger og gengivelser af malerier og grafiske blade med motiver fra dagliglivet i 1700-tallets

Dresden, hvilket på enestående vis er lykkedes, så figurer og figurgrupper står levende for læseren. Dette virkeliggøres bl.a. gennem en række essays, alle med en enkelt undtagelse, skrevet af Vanessa Sigalas.

Bogen indledes med et indsigtfuldt interview med Alan Shimmerman, som åbenhjertigt fortæller Meredith Chilton, der er tidligere leder af Gardiner Museum, Toronto, om at samle på Meissen og sin samling, samt hvilke oversvejelser han gør sig om samlingens videre skæbne. Et problem, som mange samlere har, for hvad skal der ske med samlingen, når man er væk? Løsningsgen på dette problem har han endnu ikke fundet.

De spændende informative og velskrevne essays af Vanessa Sigalas er bl.a. følgende:

"*Johann Joachim Kaendler between Artist and Manufactory Worker*". Johann Joachim Kändler (1706-1775) er den væsentligste og mest berømte af de tidlige Meissen-modellører, som arbejdede for Meissen-fabrikken 1731-1775. Vi får udover hans porcelænsarbejder også et indblik i hans arbejder som billedhugger med gengivelser af adskillige af disse værker. Kändler sammenlignes med sine samtidige, og hans oeuvre sættes derudover ind i en bredere sammenhæng i tiden.

Essayet "*The market for Porcelain Figures - Who Were the Buyers?*" fortæller om anvendelsen af figurerne og de mennesker, som samlede og købte Meissen-figurerne i 1700-tallet. Figurerne indgik som oftest enten i bord-dækningen som "*konversationsstykker*", dvs som samtaleemner under måltidet, ofte tematiske eller som udstillingsstykker, *Kabinetstück*, udstillet i specielle dertil indrettede rum.

Life in Meissen as a Porcelain Manufactory Worker fortæller noget om de ansattes arbejdsforhold med lange arbejdsdage om sommeren fra kl. 6 om morgenen til kl. 7 om aftenen med en times frokostpause alle dage, bortset fra søndage. Ikke meget fortæller man om arbejdsdelingen, hvor der var modellører, drejere og formere samt bossierer [bossierereren er den, der samler den enkelte figurs støbte dele, idet en figur som oftest støbes i flere dele, der så efterfølgende sættes sammen], som forfatteren misvisende oversætter til "repairers". I 1751 var der 553 ansatte ved fabrikken, så det var en anseelig virksomhed allerede på den tid.

Endelig *Dresden in the Augustan Era 1694-1764* skrevet af André van der Goes, som tager os på en tur gennem Dresden og Meissen med Kändler som guide,

hvor vi stifter bekendtskab med de mere kendte steder. Un-dervejs afsløres mange af de mindre kendte hemmelig-heder i de højere sociale lag.

Andre essays er bl.a. *Entertainment in Dresden, The Sounds of Dresden* m.fl., som fortsætter med figur-beskrivelserne, der følger det tematiske, som fx: A Glimpse of a Market Day in Meissen; A Glimpse of the Kitchen; The Meissen Porcelain Criers; The Dutch Pea-sants; The Court; A Glimpse of a Masquerade at Court; The Court, Entertainment in Dresden med bl.a. Comme-dia dell'Arte-figurer.

Det er også bogens hovedforfatter, Vanessa Sigalas, der har leveret en velskrevet og indsigtfuld tekst med fine beskrivelser af samlingens enkelte figurer og figurgrup-per med oplysninger om proveniens, referencer til muli-ge trykte forlæg, modelnumre samt sammenlignelige fi-gurer i andre samlinger, udover at der til hvert afsnit er knyttet noter.

Ikke mindst spændende er det afsluttende afsnit. Alan Shimmerman og mange andre samlere betragter sig ofte som eksperter og mener at kunne se, om en figur er fremstillet i 1700-tallet, eller om det er en figur fra en senere produktion. Alan Shimmerman indvilgede i, at man foretog de fornødne tekniske undersøgelser af samlingen, hvilket er at læse om i afsnittet ”*The Post-Eighteenth Century Decoration of Meissen Porcelain Figures. A Collaboration between Art History and Science*” af Jennifer Mass og Aaron Shugar og Vanessa Sigalas, der bød på overraskelser for såvel Shimmer-man som andre. Shimmerman selv var i den stærke tro, at hans figurer var fra tiden og ikke en senere pro-duktion af enten hengemte ubemalede figurer eller helt nyproducerede figurer, men under alle omstændigheder nymalede. Man analyserede således både lermasse som bemaling. Det viste sig, at 25 af figurerne var senere dekorationer, hvilket kom som et chock for samleren. Selv figurer med en fin proveniens viste sig at være senere bemalinger. Da samleren var kommet sig over denne opdagelse, skilte han sig af med nogle af disse figurer. Andre beholdt han, for ikke alle af disse figurer vil det være muligt at genanskaffe, da de er meget sjældne.

Bogen er indbydende indbundet i et solidt hellærreds-bind samt ualmindelig flot illustreret med talrige gode store farvefotos med ægtefællen Melissa Shimmerman som fotograf, såvel helfigurs- som detailfotos, der gen-giver figurerne på bedste vis, så man kan se, hvor fint de er formgivet, og hvor smukt de er dekorerede. Ud-over dette en imponerende billedredaktion med et over-dådigt udvalg af supplerende illustrationer til såvel beskrivelse af tiden som stederne og figurerne, herunder folkelivet.

Et velbeskrevet videnskabeligt bearbejdet katalog over Alan Shimmermans samling, formidlet på forbilledlig vis. En udgivelse, som fremover vil være et uundværligt referenceværk for museer, auktionshuse og handlende samt ikke mindst for samlere.

Gunnar Jakobsen

Pottemageri. Lav dine egne skåle, kander og fade. Af Stefan Andersson. Bogoo, Aarhus 2022. 156 s. ill. register. oversat fra svensk. 259,95 kr.

Stefan Anderssons bog om pottemageri har undertitlen ”Lav din egne skåle, kander og fade”, hvilket skal tages meget bogstaveligt, idet en væsentlig del af bogen er rettet mod fremstilling af sådanne brugsgenstande til hjemmet. Inden man når frem til disse kapitler præsen-teres de grundlæggende kundskaber, som er nødvendige i det keramiske værksted. Bogen afsluttes med en detal-jeret vejledning i, hvorledes man selv kan bygge sin egen udendørs brændefyrede keramikovn.

Stefan Anderssons bog er i udpræget grad en personlig beretning om hans egen vej fra ”kedelige” universitets-studier og ind i den keramiske verden, hvor han nu har opsamlet 20 års personlige erfaringer. Han har absolut noget på hjerte, og han formidler sin viden med en ud-præget pædagogisk sans, indimellem nærmest overpæ-dagogisk. Bogen må betragtes som en bog, og endda en udmærket en af slagsen, for begyndere med interesse for keramik. Erfarne pottemagere vil finde indholdet for elementært, og det er vildledende, at man i pressemed-delelsen også markedsfører bogen til den erfarne potte-mager.

En nybegynder i pottemageri og keramik vil hurtigt begynde at interessere sig for glasurer, deres farver og egenskaber. Her giver forfatteren vejledning til nogle enkle opskrifter baseret på et begrænset antal råmate-rialer. Han trækker paralleller til klassiske kinesiske og koreanske glasurer, hvor ler, aske, feldspat og kridt var hovedingredienser. Blandt selv dine glasurer, siger Stefan Andersson, så får du erfaring og spændende resultater. Råglasering og engobering (begitning) beskrives i samme kapitel, hvilket kan virke en smule forvirrende. Forfatteren råglaserer selv meget af sin keramik, idet han ved denne teknik reducerer bræn-dingen af emnerne (godset) fra to til én. Det sparer brænde eller el, men er også en teknik som ikke er specielt begyndervenlig.

Bogen Pottemageri er rigt illustreret med talrige fotos og med tegninger, som trinvis føres læseren gennem processerne med æltning af ler, drejning, presning, trækning af hanke og meget mere. Afsnittet med bygning af ovn er særdeles anvendeligt og detaljeret, og det lader ikke Ikeas vejledninger noget tilbage. Alt er forklaret i detaljer, ligesom fejl og faldgruber er medtaget i alle kapitler.

Stefan Andersson er en selvhjulpne mand, der laver sit eget værktøj og sine egne ovne med stor vægt på funktion, prisbevidsthed og miljøbevidsthed. Denne stil kalder på stor sympati og den lever her op til

tids-ånden med genbrug og afstandtagen til overforbrug.

Bogen har et smukt layout med fotografier og illustrationer i gennemgående brune nuancer. Den er på 156 sider og oversat fra svensk til dansk. Oversættelsen er udmærket, selv om en erfaren keramikker fornemmer, at oversætteren på nogle områder mangler indsigt i fagudtrykkene. Dette gør dog ikke bogen mindre læseværdig.

Bjarne Leth Nielsen

Medlemsarrangementer i Keramikkens Venner

Generelt:	Hvor tilmelding er nødvendig, sker dem via tilmeldings-/betalingssystemet Place2Book eller undtagelsesvist på telefon til sekretæren Carsten Groth 41 57 88 18. Betaling med Dankort eller MobilePay.
Arrangement:	<i>Besøg på Vejen Kunstmuseum med rundvisning ved museumsdirektør Teresa Nielsen</i>
Dato og mødetidspunkt:	Lørdag den 6. maj 2023, kl. 13.00.
Mødested:	Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen.
Arrangør/spørgsmål:	Peter Nedergaard, tlf. 51 42 30 93. Send gerne en sms, hvis der er spørgsmål.
Deltagertal:	Maksimum 20 deltagere efter først til mølle-princippet. Medlemmer har fortrinsret.
Pris:	60 kr. per person.
Arrangementsnr.:	2023-2.
Tilmelding:	Tilmelding senest den 15. april 2023 via linket: https://www.place2book.com/da/sw2/sales/69ffsdcbml .
Transport:	Selvtransport. Sandsynligvis mulighed for at køre med andre.
Website:	https://www.vejenkunstmuseum.dk .

---

www.keramikkens-venner.dk

På www.keramikkens-venner.dk finder du Keramik-
kens Venners vedtægter, oplysninger om foreningens
bestyrelse samt ikke mindst oplysninger om
kommende arrangementer, generalforsamling,
generalforsamlings-referater mv samt links på

internettet til forskellige udstillingssteder i Danmark
samt andre nyttige links.

De hidtil udkomne numre af *keramiske noter* samt
de seneste nyhedsbreve er også at finde på
www.keramikkens-venner.dk.

Bestyrelse:

Jens Drachmann Bukh, formand
Gunnar Jakobsen, næstformand
Carsten Groth, sekretær
Anker Tvermosegaard, kasserer
Peter Nedergaard
Barbro Haar, suppleant
Ane Maria Holst Schmidt, suppleant

Formand:

Jens Drachmann Bukh
Tlf 22 62 28 13
formand@keramik-kens-venner.dk

Sekretær:

Carsten Groth
Tlf 41 57 88 18
sekretaer@keramik-kens-venner.dk

Kasserer:

Anker Tvermosegaard
kasserer@keramik-kens-venner.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr 9 46 17 87

Tilmelding til arrangementer:

Tlf 40 53 44 55
kontakt@keramik-kens-venner.dk

www.keramikkens-venner.dk

www.facebook.com/keramik-kens-venner

"keramiske noter" udgives af
"Keramikkens Venner" siden
1995 og udkommer to gange
årligt, henholdsvis ultimo marts
og primo september.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter
58/2023" er **Gunnar Jakobsen** med
tak til dem, der har leveret nekrolog
og anmeldelser til dette nummer samt
til Barbro Haar for gode
kommentarer.

Redaktionen afsluttet 23/03/23.

Rev. udg. 04.04.23

© keramiske noter

Tryk: Lyngby Tryk ApS, Holte
